

Nauczanie włączające w szkołach ogólnodostępnych,
główne założenia oraz formy realizacji programów
nauczania z uwzględnieniem potrzeb uczniów
niepełnosprawnych oraz ze specyficznymi
trudnościami w nauce, budowanie umiejętności
społecznych w zróżnicowanym środowisku klasowym,
etap 1-3 szkoły podstawowej

2

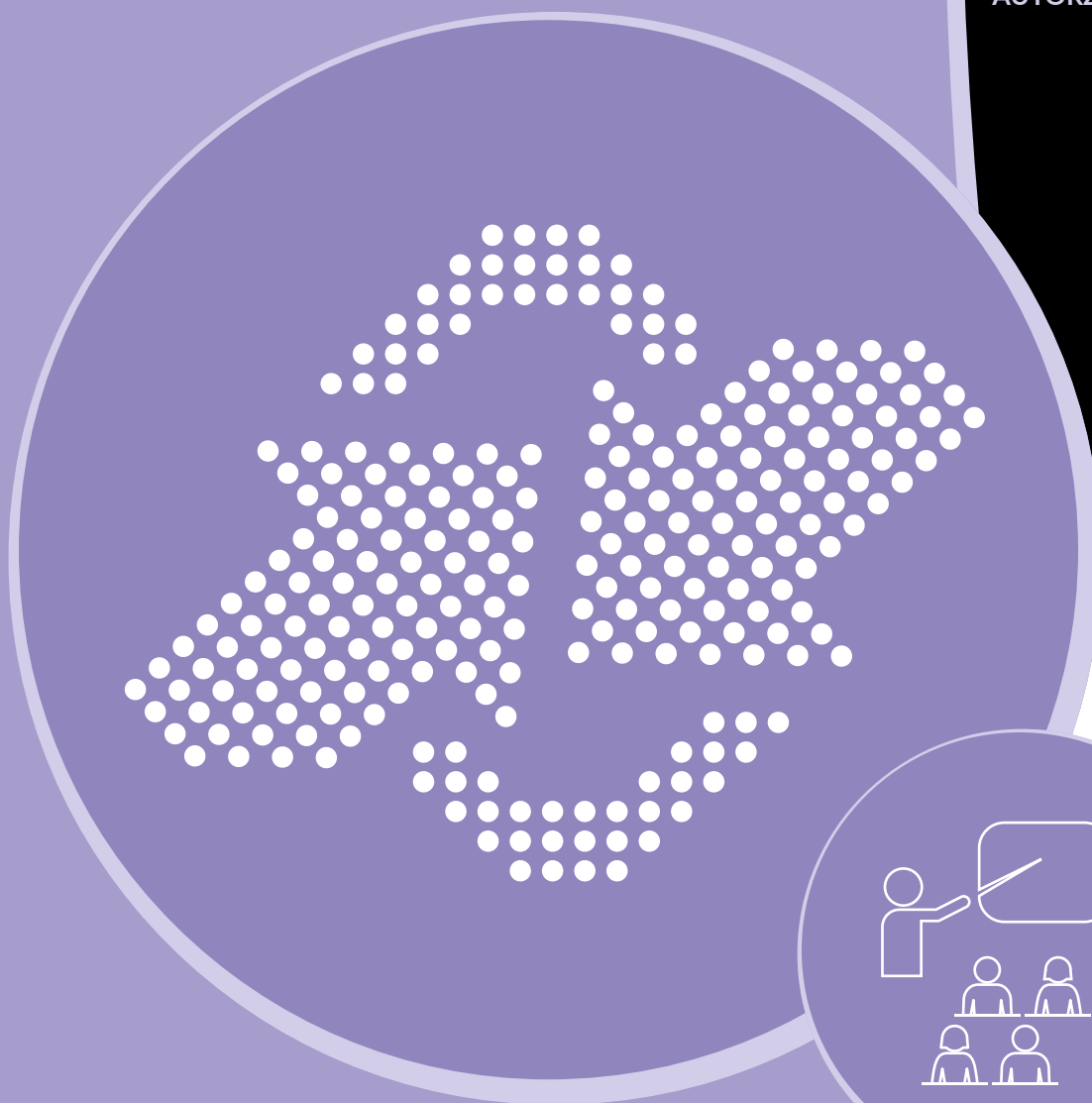
EDUKACJA
WŁĄCZAJĄCA

AUTORZY PROGRAMU

Marta
Kwiatkowska

Agata
Michalak

Anna
Szulc

Modelowy program doskonalenia zawodowego
nauczycieli opracowany w ramach projektu pn.

ŻUŁAWSKA SZKOŁA ĆWICZEŃ

w obszarze tematycznym – EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA

ROK
2021

NAUCZANIE WŁĄCZAJĄCE W SZKOŁACH OGÓLNODOSTĘPNYCH,
GŁÓWNE ZAŁOŻENIA ORAZ FORMY REALIZACJI
PROGRAMÓW NAUCZANIA Z UWZGLĘDNIENIEM POTRZEB UCZNIÓW
NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ ZE SPECYFICZNYMI
TRUDNOŚCIAMI W NAUCE,
BUDOWANIE UMIEJĘTNOŚCI SPOŁECZNYCH
W ZRÓŻNICOWANYM ŚRODOWISKU KLASOWYM,
ETAP 1-3 SZKOŁY PODSTAWOWEJ

MODELOWY PROGRAM DOSKONALENIA ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI
OPRACOWANY W RAMACH PROJEKTU PN. „ŻUŁAWSKA SZKOŁA ĆWICZEŃ”
W OBSZARZE TEMATYCZNYM EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA

AUTOR PROGRAMU	PODPIS AUTORA
MARTA KWIATKOWSKA	
AGATA MICHALAK	
ANNA SZULC	

WYKONAWCA

EDUKATOR Bogdan Olszewski
80-264 Gdańsk, ul. Dmowskiego 15/6
NIP: 9570283896

Program ze zmianami wprowadzonymi na podstawie uwag recenzentów.

Rok 2021

CELE OGÓLNE PROGRAMU

Doskonalenie umiejętności metodycznych nauczycieli klas 1-3 szkoły podstawowej w zakresie rozwoju u uczniów kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy, obejmujących:

- umiejętność rozumienia potrzeb edukacyjnych uczniów,
- kreatywność,
- innowacyjność,
- przedsiębiorczość,
- krytyczne myślenie,
- rozwiązywanie problemów,
- umiejętność uczenia się,
- umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy,
- nauczanie eksperymentalne,
- metody zindywidualizowanego podejścia do ucznia.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- włączanie kompetencji kluczowych w obszar nauczania w klasach 1-3 szkoły podstawowej,
- realizowanie założeń edukacji włączającej w klasach 1-3 szkoły podstawowej z uwzględnieniem uczniów:
 - ♦ niepełnosprawnych intelektualnie,
 - ♦ z obniżoną sprawnością sensoryczną,
 - ♦ z zaburzeniami ze spektrum autyzmu,
 - ♦ zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
 - ♦ z zaburzeniami emocjonalno-społecznymi,
 - ♦ ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (dysleksja głęboka, dysleksja, dyskalkulia, dysgrafia, dysortografia),
 - ♦ z nadpobudliwością psychoruchową z deficytem uwagi,
 - ♦ nieznających języka polskiego lub znających język polski na niewystarczającym poziomie,
 - ♦ zdolnych,
- rozwijanie umiejętności społecznych uczniów klas 1-3 szkoły podstawowej w zróżnicowanym zespole klasowym,
- uwzględnianie w nauczaniu potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami, specyficznymi trudnościami w uczeniu się oraz trudnościami emocjonalnymi i społecznymi,
- rozpoznawanie trudności uczniów ze SPE, w tym uczniów z niepełnosprawnościami, specyficznymi trudnościami w uczeniu się oraz trudnościami emocjonalnymi i społecznymi, i odpowiadanie na nie poprzez dobór metod i form nauczania,
- tworzenie odpowiednich warunków środowiskowych i projektowanie przebiegu lekcji z uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnościami, specyficznymi trudnościami w uczeniu się oraz trudnościami emocjonalnymi i społecznymi,
- efektywne komunikowanie się ze zróżnicowanym zespołem klasowym,
- dokonywanie ewaluacji stosowanych metod i form pracy.

EFEKTY – UMIEJĘTNOŚCI NABYTE PRZEZ UCZESTNIKÓW

Uczestnik:

- planuje lekcję z uwzględnieniem kształtowania kompetencji kluczowych uczniów,
- planuje zajęcia integrujące uczniów,

- łączy określone zachowania uczniów ze SPE z rodzajem zaburzeń i specyfiką funkcjonowania,
- stosuje odpowiednie metody postępowania w przypadku uczniów posiadających orzeczenia o kształceniu specjalnym lub opinie stwierdzające specyficzne trudności w uczeniu się wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczne,
- wykrywa trudności występujące u uczniów ze SPE oraz rozpoznaje wynikające z nich potrzeby,
- kształtuje umiejętność budowania relacji rówieśniczych w klasach 1-3 szkoły podstawowej,
- stosuje ocenianie kształtujące w pracy z uczniem klas 1-3 szkoły podstawowej,
- podejmuje dwukierunkową współpracę na poziomie nauczyciel przedmiotu – nauczyciel wspomagający,
- konstruuje lekcje w oparciu o metody i formy pracy angażujące uczniów ze SPE,
- konstruuje narzędzia zwiększające motywację uczniów,
- stosuje efektywne narzędzia, metody i formy pracy w obszarze edukacji włączającej.

METODY I FORMY REALIZACJI

Szkolenie prowadzone będzie z wykorzystaniem technik interaktywnych, angażujących uczestników i wyzwających twórcze myślenie. Uczestnicy będą mieli możliwość dzielenia się własnymi doświadczeniami i pomysłami dotyczącymi kształcenia kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych. W trakcie części ćwiczeń uczestnicy będą korzystali z technologii komputerowej.

W trakcie zajęć zastosowane zostaną następujące metody i formy realizacji:

- mini wykład wprowadzający do ćwiczenia lub podsumowujący ćwiczenie,
- dyskusja,
- zajęcia warsztatowe prowadzone metodami aktywizującymi,
- zajęcia wykorzystujące techniki twórczego myślenia,
- praca zespołowa z wykorzystaniem programów multimedialnych.

UCZESTNICZY

1. Wymagania wstępne:

- czynni nauczyciele szkół ogólnodostępnych,
- nauczyciele klas 1-3 SP,
- nauczyciele współorganizujący (wspomagający) klas 1-3 SP.

2. Planowana liczba uczestników szkolenia: 15 osób.

ORGANIZACJA SZKOLENIA

1. Ogólna liczba godzin dydaktycznych: **18**

w tym:

a) wykładów: **3**

b) warsztatów: **15**

2. Planowane terminy rozpoczęcia i zakończenia szkolenia:

październik – grudzień 2021 r.

3. Miejsce realizacji:

**Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Ireny Sendlerowej
w Nowym Dworze Gdańskim, ul. Warszawska 52**

POTRZEBNE ZASOBY

1. Pomieszczenia: **1 sala lekcyjna**
2. Sprzęt: **rzutnik multimedialny, ekran, laptop**
3. Materiały dydaktyczne:
**prezentacje multimedialne, scenariusze zajęć, materiały audio-wideo,
instrukcje do ćwiczeń, schematy dokumentów wystawianych
przez Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne**

WYKAZ LITERATURY

BIBLIOGRAFIA:

- Bobula S., *System motywowania uczniów*. Wydawnictwo Wyższa Szkoła Europejska im. ks. Józefa Tischnera, Kraków 2013.
- Bogdanowicz M., Adrianek A., *Uczeń z dysleksją w szkole*, Operon, Gdynia 2004.
- Chrzanowska I., *Pedagogika Specjalna. Od tradycji do współczesności*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2018.
- Cyrklaff-Gorczyca M., *Grywalizacja jako metoda komunikacji i edukacji*, [w:] *Projektowanie informacji w przestrzeni biblioteki*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Kraków 2017.
- Drozdowicz A., *Relacje z rówieśnikami i ich znaczenie dla młodzieży z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności intelektualnej w edukacji specjalnej – w świetle badań własnych. Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej*, wydawnictwo Uniwersytet Adama Mickiewicza, Poznań 2015.
- Faber A., Mazlish E., *Jak mówić, żeby dzieci się uczyły w domu i w szkole*, Wydawnictwo Media Rodzina, 2017.
- Gajdzica Z., *Kategorie sukcesów w opiniach nauczycieli klas integracyjnych*, Wydawnictwo Impuls, Kraków 2017.
- Grządkowska A., Pietrzak-Kurzac M., Rusiak P., *Budowanie umiejętności społecznych dzieci*, wydawnictwo Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, Warszawa 2006.
- Kruk-Lasocka J., *Dostrzec dziecko z perspektywy edukacji włączającej*, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław 2012.
- Lamri, J. *Kompetencje XXI wieku*, Wydawnictwo Walters Kluwer, 2020.
- Maciarzkowa J., *Być nauczycielem wychowawcą, problemy opiekuńczo-wychowawcze*, numer 8, 1958.
- Mihilewicz S., *Dziecko z trudnościami w rozwoju*, Wydawnictwo Impuls, Kraków 2005.
- Muchacka B., *Razem czy osobno?: Współczesne mity, klisze i szablony edukacyjne*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków 2017.
- Niemiec M., *Kształtowanie kompetencji społecznych uczniów z niepełnosprawnością w kontekście procesu wychowania*, Pedagogika. Studia i Rozprawy, Częstochowa 2019.
- Plebańska M., *Innowacyjne działania nauczycieli w budowaniu kluczowych kompetencji uczniów*, Meritum, 2019.
- Przybylska, I., *Inteligencja emocjonalna jako kluczowa kompetencja współczesnego nauczyciela*, Chowania, 2006.
- Sakowska J., *Szkoła dla rodziców i wychowawców*, Wydawnictwo CMPPP, Warszawa 2008
- Szulc A., *Nowa szkoła*, Wydawnictwo Natuli, 2019.
- Szurowska B., *Edukacja włączająca. Jak szkoła może wspierać rozwój dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi*, [w:] *Szkoła w sytuacji trudnej: Zdążyć z pomocą*, red. nauk. Beata Szurowska, wyd. I., Difin, Warszawa 2020.
- Uszyńska-Jamroc J., Bilewicz M., *Kompetencje kluczowe dzieci i młodzieży. Teoria i badania*, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2015.
- Uszyńska-Jamroc J., Nadachewicz K., *Kompetencje kluczowe dzieci i młodzieży. Praktyka edykacyjna*, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2015.

- Węgrzyn-Białogłowicz K., *Psychologiczne uwarunkowania relacji nauczyciel – uczeń. Problemy współczesnej pedagogiki*, wydawnictwo MSWE Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2017.

AKTY PRAWNE:

- Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE).
- Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2018/C 189/01).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 roku w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2017r. poz. 1578).

STRONY INTERNETOWE:

- <http://www.ore.edu.pl>
- www.men.gov.pl
- <http://kompetencje.edu.pl/>
- <https://podstawaprogramowa.pl/>
- <https://sus.ceo.org.pl/>
- https://www.youtube.com/watch?v=_uLgYvtwgbY
- <https://www.youtube.com/watch?v=lyMWpnT8XZM>
- <https://www.youtube.com/watch?v=Tt055yb1YNg>
- <https://www.youtube.com/watch?v=N7Te1pvH8Sk>

WYKAZ MATERIAŁÓW DLA UCZESTNIKÓW

1. Skrypt prezentacji multimedialnych.
2. Wydruk schematu planowania dydaktycznego.
3. Wydruk informacji nt. omawianych na szkoleniu zaburzeń.
4. Wydruk przykładowych orzeczeń i opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych.
5. Wydruk obowiązków nauczyciela i nauczyciela wspomagającego.
6. Wydruk przykładowych form dostosowania wymagań oraz form i metod pracy do indywidualnych potrzeb uczniów.

ZAŁĄCZNIKI

1. OPIS TREŚCI DOSKONALENIA Z PODZIAŁEM NA SESJE TEMATYCZNE
– załącznik nr 1
2. HARMONOGRAM Z PODZIAŁEM NA PRZEDMIOT/TEMATYKĘ,
NARZĘDZIA/METODY, FORMĘ ZAJĘĆ, WYMIAR ZAJĘĆ
– załącznik nr 2
3. WSKAŹNIK POMIARU EFEKTÓW (ankieta)
– załącznik nr 3
4. WYKAZ MULTIMEDIÓW ZAŁĄCZONYCH W FORMIE ELEKTRONICZNEJ
– załącznik nr 4
5. MATERIAŁY DO ĆWICZEŃ
– załącznik nr 5

Załącznik Nr 1

OPIS TREŚCI DOSKONALENIA Z PODZIAŁEM NA SESJE TEMATYCZNE

Lp.	Nazwa modułu Tematy poszczególnych sesji	Liczba godz.	Forma pracy: wykład / warsztaty	Formy zaliczenia
I	Kompetencje kluczowe jako podstawa rozwoju uczniów klas 1-3 szkoły podstawowej. <u>Sesja I:</u> Szkoła jako miejsce przygotowujące uczniów do współczesnego rynku pracy. <u>Sesja II:</u> Kompetencje kluczowe – definicja, cele, aspekt prawny. <u>Sesja III:</u> Kształcenie kompetencji kluczowych uczniów klas 1-3 szkoły podstawowej.	6	Zajęcia warsztatowe – metodami aktywizującymi.	Aktywny udział w zajęciach, 85% obecności na zajęciach.
II	Budowanie umiejętności społecznych w zróżnicowanym środowisku klasowym. <u>Sesja I:</u> Integracja zespołu klasowego na poziomie edukacji wczesnoszkolnej. Metody wspierające integrację zespołu klasowego. <u>Sesja II:</u> Rodzaje zaburzeń oraz specyfika funkcjonowania uczniów z niepełnosprawnościami oraz ze SPE. <u>Sesja III:</u> Kształtowanie umiejętności współpracy i nawiązywania relacji w grupie.	6	Zajęcia warsztatowe – metodami aktywizującymi.	Aktywny udział w zajęciach, 85% obecności na zajęciach
III	Nauczanie włączające w klasach 1-3 szkoły podstawowej. <u>Sesja I:</u> Ocenianie kształtujące jako źródło informacji o uczniu. <u>Sesja II:</u> Planowanie lekcji w edukacji wczesnoszkolnej z uwzględnieniem mocnych stron ucznia. <u>Sesja III:</u> Motywowanie uczniów. Ewaluacja pracy własnej.	6	Zajęcia warsztatowe – metodami aktywizującymi.	Aktywny udział w zajęciach, 85% obecności na zajęciach.

Załącznik nr 2

HARMONOGRAM SZKOLENIA

Moduł I – godzin 6

Temat: Kompetencje kluczowe jako podstawa rozwoju uczniów klas 1-3 szkoły podstawowej.

CELE OPERACYJNE – ZAKŁADANE EFEKTY

Uczestnik:

- włącza kompetencje kluczowe w obszar nauczania w klasach 1-3 szkoły podstawowej.

SZCZEGÓŁOWY OPIS TREŚCI, METOD I FORM REALIZACJI

SESJA I – 2 godziny

Temat: Szkoła jako miejsce przygotowujące uczniów do współczesnego rynku pracy.

Opis treści	Opis metod i form realizacji	Materiały	Wymiar czasu
Informacje wstępne: 1. Przedstawienie tematu szkolenia. 2. Poznanie oczekiwań uczestników w odniesieniu do tematu szkolenia. 3. Przedstawienie celów, planu kursu, korzyści z udziału w szkoleniu. 4. Przedstawienie warunków ukończenia kursu. 5. Przedstawienie zasad.	• mini wykład.	• prezentacja multimedialna.	10 minut
Integracja uczestników szkolenia: 1. Każdy z uczestników przedstawia się, opowiada, czym się zajmuje, jakie jest jego doświadczenie, zainteresowania oraz jakie są jego oczekiwania wobec szkolenia.	• ćwiczenie „Rundka”.	• karteczki-nalepki z imionami.	15 minut
Dynamiczny rozwój świata: 1. Charakterystyka współczesnego rynku pracy. 2. Jakie kompetencje będą potrzebne uczniom w dalszej edukacji oraz na rynku pracy – podsumowanie sesji.	• film „Czy wiesz, że?”. Omówienie filmu z uczestnikami szkolenia, • mini wykład, • burza mózgów „Jakie kompetencje wykorzystujecie w pracy nauczyciela?”.	• prezentacja multimedialna.	65 minut

SESJA II – 2 godziny**Temat:** Kompetencje kluczowe – definicja, cele, aspekt prawny.

Opis treści	Opis metod i form realizacji	Materiały	Wymiar czasu
Kompetencje kluczowe w ujęciu teoretycznym: 1. Definicja kompetencji kluczowych. 2. Cele kształtowania kompetencji kluczowych. 3. Aspekty prawne.	• mini wykład, • „Piankowe wyzwanie” – uczestnicy w grupach budują jak najwyższe wieże z nitek spaghetti oraz pianki Marshmallow, wygrywa drużyna, która zbuduje najwyższą budowlę, omówienie ćwiczenia.	• prezentacja multimedialna, • makaron spaghetti, pianki Marshmallow, • taśma klejąca.	40 minut
Kompetencje kluczowe w ujęciu praktycznym: 1. Metody nauczania kształtujące kompetencje kluczowe uczniów.	• burza mózgów „Czy kompetencje kluczowe dotyczą metod czy treści nauczania?”.	• prezentacja multimedialna.	15 minut
Wyzwania współczesnej edukacji: 1. Jakie wyzwania stawia przed nauczycielami współczesna edukacja.	• film – wystąpienie Kena Robinsona, • podsumowanie filmu – panel dyskusyjny.	• prezentacja multimedialna.	35 minut

SESJA III – 2 godziny**Temat:** Kształcenie kompetencji kluczowych u uczniów.

Opis treści	Opis metod i form realizacji	Materiały	Wymiar czasu
Zmiany w obrębie edukacji: 1. Trzy ery w rozwoju edukacji. 2. Kompetencje ery informacyjnej. 3. Zjawiska i trendy w edukacji XXI wieku. 4. Od edukacji masowej do edukacji zindywidualizowanej. 5. Od edukacji zamkniętej w cykle kształcenia do edukacji przez całe życie. 6. Zmiana roli nauczyciela.	• wykład.	• prezentacja multimedialna.	30 minut

Planowanie metodyczne w kontekście kształcenia kompetencji kluczowych uczniów: 1. Etapy planowania dydaktycznego. 2. Metody aktywizujące. 3. Najważniejsze umiejętności rozwijane w trakcie kształcenia ogólnego i w ramach szkoły podstawowej. 4. Kształcenie kompetencji kluczowych na lekcji.	ćwiczenie „Zaplanuj lekcję”. Uczestnicy w parach wybierają umiejętność z podstawy programowej, którą uczeń ma opanować na lekcji oraz wskazują, jakie kompetencje kluczowe będą kształcone na lekcji. Planują 20-minutowe zajęcia, na których uczeń będzie pracował bez udziału nauczyciela.	- prezentacja multimedialna, - planowanie dydaktyczne – wydruk schematu.	40 minut
Podsumowanie modułu.	ćwiczenie „Walizka, kieszeń, kosz – Pudełko Refleksji”.	- prezentacja multimedialna, - kartki papieru.	20 minut

OPIS MATERIAŁÓW WYTWORZONYCH PRZEZ UCZESTNIKÓW PRZEZNACZONYCH DO WYKORZYSTANIA W PRACY ZAWODOWEJ

- schemat planowania metodycznego,
- scenariusz lekcji kształtującej kompetencje kluczowe.

Moduł II – godzin 6

Temat: Budowanie umiejętności społecznych w zróżnicowanym środowisku klasowym.

CELE OPERACYJNE – ZAKŁADANE EFEKTY

Uczestnik:

- planuje zajęcia integrujące uczniów,
- łączy określone zachowania uczniów ze SPE z rodzajem zaburzeń i specyfiką funkcjonowania,
- stosuje odpowiednie metody postępowania w przypadku uczniów posiadających orzeczenia o kształceniu specjalnym lub opinie stwierdzające specyficzne trudności w uczeniu się wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczne,
- wykrywa trudności występujące u uczniów ze SPE oraz rozpoznaje wynikające z nich potrzeby,
- kształtuje umiejętność budowania relacji rówieśniczych w klasach 1-3 szkoły podstawowej.

SZCZEGÓŁOWY OPIS TREŚCI, METOD I FORM REALIZACJI

SESJA I – 2 godziny

Temat: Integracja zespołu klasowego na poziomie edukacji wczesnoszkolnej.

Metody wspierające integrację zespołu klasowego.

Opis treści	Opis metod i form realizacji	Materiały	Wymiar czasu
Znaczenie i rola integracji zespołu klasowego w skład którego wchodzi uczniowie niepełnosprawni oraz uczniowie ze SPE: 1. Co to jest klasa integracyjna i jakie są zasady jej tworzenia? 2. Dlaczego warto integrować klasę? 3. 4 fazy rozwoju klasy. 4. Charakterystyczne elementy składające się na spójność grupy. 5. Korzyści wynikające z pracy w zintegrowanym zespole.	wykład, burza mózgów, praca w grupie, mapa myśli. Przebieg: grupa 1 – „Co może dać wychowawcy integrowanie się z klasą?”; grupa 2 – „Co daje uczniowi uczestnictwo w zintegrowanej grupie?”. Uczestnicy przeprowadzają w grupach burzę mózgów, następnie zapisują na karteczkach odpowiedzi. Później pod kierunkiem prowadzących tworzą mapę myśli swoich odpowiedzi. Podsumowanie.	- prezentacja multimedialna, - karteczki, - flamastry, - brystol, - taśma klejąca.	40 minut
Metody wspierające integrację zespołu klasowego: 1. Gry i zabawy integrujące. 2. Wspólne obchody urodzin, świąt, ważnych dat, wycieczki, dodatkowe i pozaszkolne formy aktywności).	- ćwiczenie „Kto, tak jak ja”. Uczestnicy siedzą w kręgu na krzesłach. Krzesło jest o jedno mniej niż liczba uczestników. Jedna osoba stoi w środku i mówi np. „Kto, tak jak ja, lubi czekoladę” – wszystkie osoby lubiące czekoladę wstają i zamieniają się miejscami. Osoba, która nie zmieni miejsca, wchodzi do środka i wymyśla swoje zdanie. - mini wykład, dyskusja „Okazje na wspólne świętowanie”. Ćwiczenie: uczestnicy szkolenia mają za zadanie stworzyć konspekt scenariusza zajęć integracyjnych dla klasy 1-3 nawiązujący do wybranej daty okolicznościowej, święta itp.	- krzesła, - kartki papieru, - flamastry, - długopisy.	50 minut

SESJA II – 2 godziny**Temat:** Rodzaje zaburzeń oraz specyfika funkcjonowania uczniów ze SPE.

Opis treści	Opis metod i form realizacji	Materiały	Wymiar czasu
Uczeń z niepełnosprawnością jako członek grupy społecznej.	film „Nick Vujicic do uczniów o nękanii w szkole”, dyskusja podsumowująca.		25 minut
Specyfika wybranych zaburzeń: 1. Autyzm, zespół Aspergera. 2. Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim. 3. Dysleksja głęboka, dysleksja, dyskalkulia, dysgrafia, dysortografia. 4. Nadpobudliwość psychoruchowa z deficytem uwagi. 5. Uczeń zdolny. 6. Zagrożenie niedostosowaniem społecznym, zaburzenia społeczno-emocjonalne. 7. Uczeń słabostyszący, słabowidzący.	praca w grupach. Uczestnicy otrzymują materiały i sami przygotowują mini wykład.	wydrukowane materiały nt. zaburzeń.	40 minut
Źródła informacji o uczniu ze SPE – analiza dokumentów: 1. Proces postępowania diagnostycznego. 2. Dokumentacja przygotowywana przez zespół diagnostyczny.	- burza mózgów „Co w przypadku, kiedy uczeń przejawia specyficzne zachowania, trudności w uczeniu się?” - analiza przykładowych dokumentów z PPP – praca w grupach. Jedna z grup analizuje pierwszą część dokumentu (diagnozę), druga grupa zalecenia dla szkoły, trzecia zalecenia dla rodziców. Przedstawienie wniosków i ich podsumowanie przez prowadzących.	- kopie opinii i orzeczeń z PPP, - kartki, - flamastry, długopisy.	25 minut

SESJA III – 2 godziny**Temat:** Kształtowanie umiejętności współpracy i nawiązywania relacji w grupie.

Opis treści	Opis metod i form realizacji	Materiały	Wymiar czasu
Wpływ relacji nauczyciel–uczeń na proces kształcenia: 1. Psychologiczne uwarunkowania relacji nauczyciel–uczeń. 2. Wielowymiarowość relacji nauczyciel–uczeń. 3. Relacja nauczyciel–uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	• wykład, • ćwiczenie „Rundka”. Emocje doświadczane przez nauczyciela w pracy z uczniem z niepełnosprawnościami i ze SPE.	• prezentacja multimedialna.	30 minut
Wspieranie umiejętności budowania relacji rówieśniczych: 1. Wartość relacji rówieśniczych. 2. Statusy uczniów w grupie rówieśniczej (popularne, odrzucone itp.).	• ćwiczenie „Piłka”. Jeden uczestnik wychodzi z sali. Pozostali uczestnicy są proszeni o to, by po powrocie uczestnika celowo pomijali go w zabawie polegającej na podawaniu sobie piłki. Podsumowanie ćwiczenia, wymiana odczuć i refleksji, • wykład.	• piłka, • prezentacja multimedialna.	30 minut
Różnorodność jako wartość i potencjał grupy.	• filmik „Nauczyciele są jak ogrodnicy”, • ćwiczenie „10 cytatów Sir Kena Robinsona które, warto poznać”. Każdy dwuosobowy zespół dostaje jeden cytat Kena Robinsona i ma za zadanie go rozwinąć – co autor miał na myśli. • dyskusja. Wady i zalety klasy integracyjnej.	• wydrukowane cytaty, • kartki papieru, • długopisy.	30 minut

**OPIS MATERIAŁÓW WYTWORZONYCH PRZEZ UCZESTNIKÓW
PRZEZNACZONYCH DO WYKORZYSTANIA W PRACY ZAWODOWEJ**

- opisy charakteryzujące uczniów ze SPE,
- konspekt scenariusza zajęć integracyjnych dla klasy 1-3.

Moduł III – godzin 6

Temat: Nauczanie włączające w klasach 1-3 szkoły podstawowej.

CELE OPERACYJNE – ZAKŁADANE EFEKTY

Uczestnik:

- stosuje ocenianie kształtujące w pracy z uczniem klas 1-3 szkoły podstawowej,
- podejmuje dwukierunkową współpracę na poziomie nauczyciel przedmiotu – nauczyciel wspomagający,
- konstruuje lekcje w oparciu o metody i formy pracy angażujące uczniów ze SPE,
- konstruuje narzędzia zwiększające motywację uczniów,
- stosuje efektywne narzędzia, metody i formy pracy w obszarze edukacji włączającej.

SZCZEGÓŁOWY OPIS TREŚCI, METOD I FORM REALIZACJI

SESJA I – 2 godziny

Temat: Ocenianie kształtujące jako źródło informacji o uczniu.

Opis treści	Opis metod i form realizacji	Materiały	Wymiar czasu
Zasady i cele oceniania kształtującego. 1. Ocenianie kształtujące jako: a) monitorowanie pracy uczniów, b) udzielanie informacji zwrotnej, c) zadawanie pytań, d) motywowanie uczniów.	• mini wykład, • film „Ocena, która pomaga się uczyć”, • ćwiczenie „Rysunek na ocenę”. Uczestnicy rysują dowolny obrazek, który prowadzący ocenia dwukrotnie. Za pierwszym razem z użyciem epitetów i ocen, za drugim opisując to, co widzi i podejmując rozmowę z uczniem. Wymiana refleksji i odczuć. Podsumowanie ćwiczenia.	• prezentacja multimedialna, • kartki papieru, • flamastry.	45 minut
Współpraca z nauczycielem wspomagającym: 1. Kim jest nauczyciel wspomagający? 2. Jakiego wsparcia może udzielić nauczyciel wspomagający nauczycielowi przedmiotowemu/wychowawcy.	• mini wykład, • ćwiczenie: uczestnicy otrzymują listę obowiązków i rozdzielają je między nauczyciela wspomagającego a nauczyciela przedmiotowego. Uczestnicy dyskutują na temat swoich wyborów.	• prezentacja multimedialna, • lista obowiązków nauczyciela.	45 minut

SESJA II – 2 godziny**Temat:** Planowanie lekcji z uwzględnieniem mocnych stron ucznia.

Opis treści	Opis metod i form realizacji	Materiały	Wymiar czasu
Taksonomia Bloom’a: 1. Hierarchia celów w taksonomii Bloom’a. 2. Formułowanie celów lekcji w oparciu o taksonomię Bloom’a z uwzględnieniem uczniów niepełnosprawnych oraz uczniów ze SPE.	• mini wykład, • ćwiczenie w grupach. Sformułowanie przez uczestników 2-3 celów operacyjnych lekcji poświęconej kształtowaniu umiejętności społecznych uczniów z uwzględnieniem potrzeb uczniów niepełnosprawnych i ze SPE.	• prezentacja.	25 minut
Dostosowywanie metod i form pracy z uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnościami oraz ze SPE.	• burza mózgów „Jakie znasz metody i formy pracy z uczniami?”, • praca w grupach: mapa myśli. Na podstawie udostępnionych materiałów uczestnicy wybierają metody i formy pracy do potrzeb wskazanych uczniów.	• materiały edukacyjne na temat dostosowania wymagań edukacyjnych, • kartki papieru, • długopisy.	35 minut
Samodzielna praca ucznia – cele, formy, metody: 1. Praca ucznia na lekcji. 2. Praca ucznia w domu.	• mini wykład, • praca w grupach, ćwiczenie. Każda z grup otrzymuje po jednym materiale np. praca domowa, sprawdzian, praca indywidualna na lekcji i ma za zadanie wymyślić kilka sposobów, jak można je dostosować.	• prezentacja multimedialna, • przykładowe zadania domowe, sprawdziany, zadania indywidualne.	30 minut

SESJA III – 2 godziny**Temat:** Motywowanie uczniów. Ewaluacja pracy własnej.

Opis treści	Opis metod i form realizacji	Materiały	Wymiar czasu
Metody i narzędzia służące podnoszeniu motywacji uczniów do nauki oraz brania aktywnego udziału w lekcji: 1. Źródła i rodzaje motywacji – motywacja wewnętrzna i zewnętrzna. 2. Systemy motywujące uczniów do pożądanych zachowań. 3. Atrakcyjna lekcja jako forma motywacji – Grywalizacja.	• mini wykład, • dyskusja „Zalety stosowania systemów motywacyjnych z punktu widzenia ucznia oraz nauczyciela”, • quiz wiedzy ze szkolenia.	• prezentacja multimedialna, • przykładowe systemy punktowe i karty motywujące, • karteczki do quizu.	45 minut
Ocena efektów i ewaluacja stosowanych w czasie zajęć metod, form, narzędzi oraz wybór najbardziej skutecznych w obszarze edukacji włączającej w klasach 1-3 szkoły podstawowej.	• gałązka logiczna TOC – analiza związków pomiędzy stosowanymi metodami a osiąganymi efektami.	• kartki, • flamastry.	25 minut
Podsumowanie szkolenia.	• dyskusja, • ankieta ewaluacyjna.	• arkusze ankiety.	20 minut

**OPIS MATERIAŁÓW WYTWORZONYCH PRZEZ UCZESTNIKÓW
PRZEZNACZONYCH DO WYKORZYSTANIA W PRACY ZAWODOWEJ**

- cele operacyjne lekcji kształtującej kompetencje społeczne uczniów klas 1-3 w obszarze edukacji włączającej,
- mapa myśli metod i form pracy z uczniem z niepełnosprawnościami i ze SPE,
- arkusz indywidualnej pracy ucznia dostosowany do wskazanych potrzeb ucznia,
- gałązka logiczna efektów omawianych na szkoleniu metod.

WSKAŹNIK POMIARU EFEKTÓW

Odpowiedz na pytania, zaznaczając odpowiedni kolor:

Kolor zielony – zagadnienie opanowane w stopniu satysfakcjonującym,

Kolor żółty – zagadnienie opanowane w stopniu niepełnym,

Kolor pomarańczowy – zagadnienie opanowane w stopniu niewystarczającym.

1.	Wybieram metody, narzędzia, techniki, dzięki którym realizuję założenia edukacji włączającej w klasach 1-3 szkoły podstawowej.			
2.	Potrafię z uwzględnieniem założeń edukacji włączającej zaplanować lekcję kształtującą kompetencje kluczowe i umiejętności uniwersalne uczniów klas 1-3 szkoły podstawowej.			
3.	Wiem, jak rozwijać umiejętności społeczne uczniów, w tym uczniów z niepełnosprawnościami, różnego rodzaju zaburzeniami i uczniów ze SPE.			
4.	Wiem, jakie metody i formy pracy stosować, by zwiększać efektywność procesu nauczania z uwzględnieniem różnorodnych potrzeb uczniów w klasach 1-3 szkoły podstawowej.			
5.	Potrafię dedukować ważne potrzeby uczniów, związane z przebiegiem lekcji na podstawie ich zaburzeń i dostępnej dokumentacji.			
6.	Rozumiem, w jaki sposób korzystać z dokumentacji ucznia ze SPE, by dobierać jak najlepsze metody i formy nauczania			
7.	Indywidualizuję i dostosowuję metody i formy pracy do potrzeb i możliwości uczniów niepełnosprawnych, uczniów ze SPE i całego zespołu klasowego.			
8.	Potrafię zaplanować współpracę nauczyciel – nauczyciel wspomagający.			
9.	Stosuję różnorodne systemy służące wzmacnianiu motywacji ucznia do nauki oraz aktywnego brania udziału w lekcji.			
10.	Aranżuję warunki środowiskowe i projektuję przebieg lekcji z uwzględnieniem uczniów niepełnosprawnych oraz uczniów ze SPE.			
11.	Efektywnie komunikuję się z zespołem klasowym.			
12.	Konstruuje zajęcia służące integracji zespołu klasowego oraz integracji wychowawcy z zespołem klasowym.			
13.	Planuję lekcje z uwzględnieniem różnorodnych metod aktywizujących uczniów, w tym uczniów niepełnosprawnych oraz uczniów ze SPE.			
14.	Stosuję narzędzia służące ewaluacji własnej pracy.			

W przypadku światła żółtego i pomarańczowego napisz w rubryce „Refleksje”, co Twoim zdaniem jest Ci potrzebne, by lepiej opanować wybrany materiał.

Refleksje:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Załącznik nr 4

WYKAZ MULTIMEDIÓW ZAŁĄCZONYCH W FORMIE ELEKTRONICZNEJ

1. Prezentacja multimedialna. Moduł I-II-III.
2. Sonda. Miesięcznik popularno-naukowy. Film „Czy wiesz, że”.

MATERIAŁY DO ĆWICZEŃ

MODUŁ I – Sesja III

Planowanie metodyczne w kontekście kształcenia kompetencji kluczowych uczniów.

SCHEMAT PLANOWANIA DYDAKTYCZNEGO

Blok tematyczny

Temat lekcji, treść lekcji, (zagadnienia)	Formy i metody pracy	Narzędzia dydaktyczne	Planowane osiągnięcia uczniów (podstawa programowa)

MODUŁ II – Sesja I

Rodzaje zaburzeń oraz specyfika funkcjonowania uczniów ze SPE.

NADPOBUDLIWOŚĆ PSYCHORUCHOWA Z DEFICYTEM UWAGI (ADHD)

ADHD jest to zaburzenie charakteryzujące się nieadekwatnymi do wieku rozwojowego **deficytami uwagi, impulsywnością i nadpobudliwością ruchową**, które nie ustępują przez ponad sześć miesięcy, a ich nasilenie powoduje znaczne trudności w funkcjonowaniu w najważniejszych obszarach życia.

Obszary występowania trudności u dzieci z ADHD:

Obszar	Trudności
Edukacja	problemy z pamięcią, specyficzne trudności w uczeniu się, problemy z koncentracją, roztargnienie, niekończenie zadań
Obowiązki domowe	niekończenie zadań, zwlekание z ich wykonaniem
Samoocena	poczucie bycia „nic niewartym” i skazanym na porażkę, często brak szacunku do samego siebie
Emocje	ryzyko depresji i lęków, impulsywność, brak umiejętności pokazywania emocji lub nadaktywność emocjonalna
Sen	problemy z zaśnięciem, wczesne wstawanie, uczucie niewyspania
Dezorganizacja	brak umiejętności organizacji czasu i planowania, brak równowagi między obowiązkami a czasem wolnym, roztargnienie
Kontakty społeczne	poczucie odrzucenia, osamotnienie, desperackie dążenia do bycia akceptowanym, niedojrzałość, brak umiejętności interpretowania wysyłanych sygnałów, konfliktowość
Aktywność fizyczna	problemy z koordynacją, problemy z motoryką dużą i małą, nadaktywność fizyczna

W terapii dziecka z ADHD kluczowe są:

- przejrzysta komunikacja,
- konkretne i łatwe instrukcje,
- niewielka liczba zasad,
- systematyczne nagradzanie,
- stworzenie stałego planu dnia, którego codziennie przestrzega.

SZCZEGÓLNE UZDOLNIENIA- UCZEŃ ZDOLNY

Uczeń zdolny to taki, który wykazuje ponadprzeciętny poziom rozwoju psychofizycznego, połączonego z ciekawością poznawczą i wysokim poziomem motywacji, przejawiającym się w samodzielnym i konsekwentnym poszukiwaniu odpowiedzi na stawiane przez siebie pytania. Charakteryzuje go wysoki poziom uzdolnień specjalnych (np. muzycznych, plastycznych, wychowawczych, sportowych, językowych, matematycznych). Posiada predyspozycje do znaczących osiągnięć w nauce lub działalności społecznie wartościowej.

Ogólne zasady organizacji pracy ucznia zdolnego:

- utrzymać wysoki poziom stawianych uczniowi zadań i zapewnić sensowność zajmowania się nietypowymi zadaniami, ćwiczeniami, doświadczeniami, badaniami, projektami,
- uczyć obszerniejszego materiału lub nawet innego,
- stawiać uczniowi indywidualne cele np. udział w projektach międzynarodowych, kursach e-learningowych, konkursach i olimpiadach przedmiotowych,
- pomoc kolegom w nauce, wolontariat,
- uczenie powinno być zbliżone do procesu badawczego i być dla ucznia wyzwaniem intelektualnym,
- osiągnięcia powinny być docenione dobrze dobraną i uzasadnioną nagrodą,
- wszystkie pomysły i prace traktować z powagą i życzliwością,
- wszystkie zasoby intelektualne i materialne szkoły powinny być do dyspozycji uczniów szczególnie zdolnych,
- szkoła na co dzień powinna współpracować z rodzicami uczniów zdolnych, aby wspomagać rodziców w rozwijaniu zdolności ucznia.

Formy pracy:

- praca indywidualna (krótkie, kilkuminutowe rozmowy nauczyciela z uczniem komentujące w sposób rozszerzający bieżący materiał lub kończące się sformułowaniem problemu i rozwiązaniem go). Zadawanie dodatkowych zadań podczas prac klasowych i domowych. Przygotowanie przez ucznia referatów po przeczytaniu odpowiedniej literatury,
- prowadzenie przez uczniów fragmentów lekcji (czasami przygotowanie całej lekcji). Zachęcanie do czytania fachowych czasopism, zwiększanie wymagań, co do ścisłości i precyzji ich wypowiedzi,
- praca w grupach,
- praca w parach,
- przydzielanie uczniom zdolnym trudniejszych zadań podczas pracy grupowej lub indywidualnej,
- stwarzanie uczniom zdolnym sytuacji wyboru zadań, ćwiczeń o większej skali trudności lub prac dodatkowych,
- różnicowanie stopnia trudności prac domowych i prac klasowych: stopniowe zwiększanie wymagań,
- przydzielanie uczniom zdolnym specjalnych ról: asystenta, lidera itp., praca pozalekcyjna,
- organizacja konkursów i olimpiad.

NIEDOSTOSOWANIE SPOŁECZNE/ ZAGROŻENIE NIEDOSTOSOWANIEM SPOŁECZNYM

Symptomy:

- nieposłuszeństwo wobec dorosłych,
- zachowania bierne,
- zachowania agresywne,
- postawa kłamliwości,
- wagary,
- niepowodzenia w nauce szkolnej.

Uczeń niedostosowany społecznie i zagrożony niedostosowaniem społecznym realizuje podstawę programową kształcenia ogólnego określoną dla poszczególnych typów szkół. Nauczyciel jest obowiązany dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie wymaganiom.

Wskazania do pracy z uczniami niedostosowanymi lub zagrożonymi niedostosowaniem społecznym:

- ukierunkowanie aktywności ucznia poprzez stworzenie warunków do rozwoju zainteresowań, wzmacnianie poczucia własnej wartości, odpowiedzialności za własne działania,
- pomoc w nawiązywaniu pozytywnych kontaktów społecznych z rówieśnikami,
- modyfikowanie wzorów zachowań, wskazywanie alternatywnych i adekwatnych do wymagań konkretnych sytuacji wychowawczych,
- promocja zdrowego stylu życia (profilaktyka uzależnień),
- włączenie uczniów niedostosowanych do zajęć z zakresu strategii radzenia sobie ze stresem, treningów zastępowania agresji, treningów umiejętności społecznych,
- wprowadzenie zajęć alternatywnych do zachowań ryzykowanych młodzieży – odpowiadających zainteresowaniom uczniów,
- miejsce pracy dziecka w klasie – ławka usytuowana w pobliżu nauczyciela, przy ścianie. Miejsce pracy ucznia powinno zawierać jedynie przedmioty potrzebne do wykonania aktualnego zadania,
- wskazane jest wprowadzenie jasnych, konkretnych zasad dotyczących zachowania wszystkich uczniów klasy – kontrakt zachowania (zasady powinny być formułowane w sposób pozytywny – powinny mówić jak należy się zachowywać),
- polecenia powinny być wydawane w określony sposób:
 - ♦ polecenia powinny być jednoznaczne i zawierać się w 2-3 słowach,
 - ♦ powinny być wydawane spokojnym, jednocześnie stanowczym tonem,
 - ♦ w danej chwili wydaje się tylko jedno polecenie,
 - ♦ należy dopilnować wykonania polecenia,
 - ♦ po wykonaniu jednego zadania podajemy kolejny etap instrukcji.
- opracować „kodeks gniewu” zawierający akceptowalne sposoby wyładowania gniewu,
- danie możliwości kontaktu z psychologiem lub pedagogiem szkolnym podczas intensywniejszych problemów,
- warto założyć z Rodzicami zeszyt korespondencji.

ZABURZENIA SPOŁECZNO-EMOCJONALNE

Uczniowie z zaburzeniami społeczno-emocjonalnymi przeżywają częściej i intensywniej niż ich rówieśnicy emocje złości i lęku, a także mają trudności z wyrażaniem tych uczuć w sposób uważany za akceptowany. Częstym objawem są wybuchy złości. Mogą one mieć formę ataku słownego czy fizycznego na inną osobę albo niszczenia przedmiotów. Bywa, że dziecko kieruje złość na samego siebie, zadając sobie fizyczny ból np. uderzając głową o ścianę lub też ból psychiczny – niszcząc coś, co do niego należy i jest dla niego ważne. Wybuch złości może mieć też formę „obrażania się”, zamknięcia się w sobie połączonego często z ucieczką lub też ukryciem się w niedostępnym miejscu.

Jak nauczyciel może pomóc uczniowi przejawiającemu zaburzenia społeczno-emocjonalne?

- nawiązanie współpracy z rodzicami ucznia. Nauczyciel powinien tak prowadzić rozmowy z rodzicami, aby były one wspólnym poszukiwaniem rozwiązania problemu. Warto pamiętać, iż rodzice, czując lęk i bezradność, mogą również przenosić odpowiedzialność za zachowanie swojego dziecka na nauczyciela. W dobrze przeprowadzonych rozmowach powinno dojść do stworzenia konstruktywnych pomysłów na to, jak postępować z dzieckiem w szkole i w domu, aby te oddziaływania uzupełniały się i służyły rozwiązaniu problemu,
- zrozumienie ucznia. Traktowanie zachowania ucznia jako wyraz jego problemów, a nie złej woli,

- wzbudzenie zaufania oraz poczucia bezpieczeństwa u ucznia. Znajdowanie czasu na indywidualny kontakt, okazywanie zainteresowania jego problemami. Dzieci z zaburzeniami emocjonalnymi często wykazują znaczną nieufność w stosunku do innych ludzi i unikają kontaktu. Wyjście z inicjatywą należy więc do nauczyciela. Przełamanie nieufności wymaga od nauczyciela wiele taktu, serdeczności, a niekiedy dużo cierpliwości,
- pomaganie uczniowi odkryć jego wartość. Uczeń czuje się bardziej wartościowy przez sam fakt, że dorosły potraktował go poważnie i nawiązał z nim przyjazny kontakt. W szkole istnieje ponadto cały szereg możliwości pokazania dziecku jego konkretnych umiejętności, zdolności, które niewątpliwie posiada. Jeżeli dziecko nie ma osiągnięć w żadnym przedmiocie nauczania, bardzo ważne jest umożliwienie mu wykazania się w jakiejś innej dziedzinie. Uczeń z zaburzeniami emocjonalnymi łatwo zraża się trudnościami, dlatego nie wystarczy odkryć jego możliwości, ale trzeba go wspierać w działaniu, aby nie zrezygnował i nie odniósł porażki,
- pomoc w odnalezieniu miejsca w grupie rówieśników. Niektóre zachowania dzieci z zaburzeniami emocjonalnymi są dla ich kolegów trudne do zaakceptowania, zwłaszcza ich drażliwość, wybuchy złości, przeszkadzanie na lekcjach. Nieco odmienne traktowanie jest niezbędne w pracy z dzieckiem, które ma problemy społeczno-emocjonalne i trzeba przekonać o tym jego kolegów. Przeprowadzenie z dziećmi rozmowy pod nieobecność ucznia, którego problem dotyczy i wyjaśnienie im zaistniałej sytuacji z podkreśleniem, że wszyscy możemy mu pomóc, zwykle jest dobrze przyjęte i skuteczne. Bardzo ważne jest, aby koledzy mieli możliwość poznania pozytywnych stron swojego „trudnego” kolegi.

SPEKTRUM ZABURZEŃ AUTYSTYCZNYCH, W TYM ZESPÓŁ ASPERGERA

Spektrum zaburzeń autystycznych to grupa zaburzeń charakteryzujących się jakościowymi odchyleniami od normy w zakresie interakcji społecznych i wzorców komunikacji oraz ograniczonym i stereotypowym repertuarem zainteresowań i aktywności. Te jakościowe nieprawidłowości stanowią podstawową cechę funkcjonowania jednostki we wszystkich sytuacjach.

Jak pracować z uczniem ze spektrum autystycznym?

Aby zapewnić właściwe warunki nauki dla ucznia z autyzmem, trzeba pamiętać, że zarówno w szkole/oddziale specjalnym, jak i szkole/oddziale integracyjnym lub w szkole ogólnodostępnej uczniowi mającemu orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego należy zapewnić:

- realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, czyli najkorzystniejsze dla dziecka formy kształcenia, formy stymulacji i terapii – np. kształcenie w oddziale integracyjnym, terapię psychologiczną, stymulowanie rozwoju poznawczego i emocjonalno-społecznego,
- realizację programu nauczania oraz programu wychowawczego i profilaktyki, dostosowanych do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych ucznia, z wykorzystaniem odpowiednich form i metod pracy dydaktycznej i wychowawczej,
- integrację ze środowiskiem rówieśniczym, czyli udział w życiu klasy, uroczystościach szkolnych, kształtowanie atmosfery akceptacji i tolerancji,
- pomoc rodzicom/prawnym opiekunom w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych do wspierania ucznia w rozwoju, czyli warsztaty, zajęcia psychoedukacyjne, instruktaż, jak pracować z dzieckiem, współpracę w realizacji indywidualnego programu edukacji i terapii,
- odpowiednią organizację środowiska fizycznego klasy i szkoły – staramy się wprowadzić ład i porządek w przestrzeni fizycznej oraz stałość i przewidywalność w przebiegu tygodnia/dnia.

Należy pamiętać, iż każdy uczeń autystyczny jest inny i ma odmienne potrzeby. W swojej pracy nauczyciel powinien uwzględnić ogólne zasady:

- należy pracować na zadaniach, które mają sekwencyjny porządek, dzięki czemu łatwiej jest je analizować,
- język, którego się używa, powinien być prosty i jasny, żeby dzieci z autyzmem mogły zrozumieć komunikat (należy używać tak małej liczby słów, jak to tylko możliwe),
- dzieci z autyzmem nie rozumieją sarkazmu i metafor, w związku z czym należy unikać ich używania,
- jeśli nauczyciel ma poczucie, że uczeń nie zrozumiał polecenia, powinien je powtórzyć (i poprosić ucznia o jego sparafrazowanie, żeby sprawdzić, czy wszystko zostało zrozumiane),
- należy wprowadzać plan dnia, dzięki któremu uczeń będzie miał świadomość, jakie czynności będą wykonywane,
- uczenie zasad życia społecznego i reguł obowiązujących w klasie może znacznie poprawić jakość pracy ucznia autystycznego.

DYSLEKSJA, DYSLEKSJA GŁĘBOKA, DYSKALKULIA, DYSORTOGRAFIA, DYSGRAFIA

Dysleksja rozwojowa to specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu u dzieci o prawidłowym rozwoju umysłowym. Występują one pomimo posiadanej wiedzy, odpowiedniej motywacji do pracy i systematycznych ćwiczeń.

W tym syndromie trudności w uczeniu się można wyróżnić następujące postaci:

- DYSLEKSJA – specyficzne trudności w usprawnianiu umiejętności czytania, utrzymujące się pomimo systematycznej pracy i ćwiczeń,
- DYSORTOGRAFIA – specyficzne trudności w opanowaniu poprawnej pisowni, w tym także błędy ortograficzne, pomimo znajomości zasad oraz systematycznej pracy,
- DYSGRAFIA – zaburzony poziom graficzny pisma (brzydkie pismo), którego nie można polepszyć tradycyjnymi metodami,
- DYSKALKULIA – specyficzne trudności w uczeniu się matematyki,
- GŁĘBOKA DYSLEKSJA – bardzo poważne zaburzenia w uczeniu się technik szkolnych.

Jak pracować z uczniem dyslektycznym:

- uczenie polisensoryczne: jednoczesne zaangażowanie wielu zmysłów: słuchu, wzroku i kinestezji,
- stosowanie wielu ćwiczeń grafomotorycznych doskonalących technikę pisania,
- częste sprawdzanie zeszytów i poprawności zapisów prac domowych, by wyeliminować niekształcenia informacji,
- prowadzenia słownika wyrazów trudnych,
- czuwanie nad uaktywnieniem uczniów w czasie lekcji i dodatkowych zajęć poprzez stosowanie atrakcyjnych pomocy dydaktycznych,
- częste sprawdzanie wiadomości ustnych,
- dostosowanie wymagań do praktycznych możliwości ucznia, mając na uwadze poziom trudności ucznia,
- dostosowanie czasu trwania ćwiczeń do wydolności i ucznia,
- stosowanie różnego rodzaju wzmocnień – zachęt, pochwał,
- organizowanie sytuacji zapewniających przeżycie sukcesu w celu uzyskania wiary we własne siły,

- otoczenie opieką i wsparciem ze strony klasy, z jednoczesnym powierzaniem ról możliwych do spełnienia,
- uczenie sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- stosowanie indywidualnych wymagań w zakresie podawania nowego materiału i odpowiednich informacji,
- zaznaczanie na marginesie liczby słów błędnie napisanych; uczniowie sami je znajdują poprzez porównanie z tekstem poprawnie napisanym,
- stała współpraca i wymiana informacji między szkołą a domem.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ INTELEKTUALNA W STOPNIU LEKKIM

Niepełnosprawność intelektualna to zaburzenie rozwojowe polegające na znacznym obniżeniu ogólnego poziomu funkcjonowania intelektualnego, któremu towarzyszą deficyty w zakresie zachowań adaptacyjnych (w szczególności niezależności i odpowiedzialności). Nie jest to jednostka chorobowa, lecz zespół objawów towarzyszących wielu chorobom genetycznym (np. zespół Downa), neurologicznym (m.in. mózgowe porażenie dziecięce), metabolicznym, będących następstwem zmian w życiu prenatalnym lub urazów fizycznych doznanych w okresie dzieciństwa.

Niepełnosprawność intelektualną można rozpatrywać w dwóch aspektach:

- kliniczno-medycznym – wówczas termin ten oznacza wrodzone lub istniejące od dzieciństwa obniżenie poziomu rozwoju intelektualnego,
- psychologiczno-społecznym – wówczas główny nacisk kładziony jest na społeczny aspekt upośledzenia, na jego konsekwencje dla umiejętności interpersonalnych i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie (chodzenie do szkoły, pracy, załatwianie spraw formalnych, prowadzenie domu).

Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim nie mają fizycznych oznak swojej niepełnosprawności. Posiadają czasem bogaty zasób słownictwa, łatwość w nawiązywaniu kontaktów i wystawiania się w takim stopniu, że w powierzchownych kontaktach trudno zauważyć ich deficyty rozwojowe.

Symptomy trudności:

- niedokładne, ograniczone, niepełne i nieadekwatne wrażenia, spostrzeżenia i wyobrażenia,
- słabo rozwinięty proces analizy i syntezy w postrzeganiu otaczającego świata. Ograniczona umiejętność różnicowania barw, spostrzegania odrębnych elementów oraz traktowania ich całościowo (szczególne trudności w analizowaniu kształtu oraz materiału, z jakiego wykonany jest przedmiot),
- ograniczona pojemność pamięci, utrudnione zapamiętywanie, szybkie zapomnianie, niedokładne odtwarzanie, a także przewaga pamięci mechanicznej nad logiczną (występują przypadki dobrej pamięci fotograficznej),
- skłonność do mechanicznego przyswajania wiedzy,
- uczenie się bez zrozumienia, w wolnym tempie,
- krótka i słaba koncentracja się na treściach trudnych do zrozumienia,
- mniejsza podzielność i ograniczony zakres uwagi,
- uwaga dowolna, dobrze skoncentrowana na materiale konkretnym,
- myślenie ma charakter myślenia konkretno-wyobrażeniowego i sytuacyjnego,
- częste zaburzenie rozwoju mowy (np. wady artykulacyjne: seplenienie, reranie i.in.),
- mały zasób słownictwa (bogatsze jest słownictwo bierne niż czynne),
- trudności z wypowiedaniem myśli i formułowaniem wypowiedzi,

- zburzenia w procesach emocjonalno-motywacyjnych odgrywających istotną rolę w przystosowaniu się dziecka do środowiska i w regulacji jego stosunków z otoczeniem,
- słaby krytycyzm,
- ograniczona zdolność do samokontroli,
- ubóstwo wnioskowania,
- trudności zapamiętywania,
- mała samodzielność myślenia,
- zwolnione tempo pracy,
- prymitywność sądów,
- małe zainteresowanie aktywnością poznawczą i intelektualną,
- nieprawidłowe kontakty z bliskimi osobami,
- niekiedy nieumiejętność zrozumienia cech osobowości, motywów działania, odczytywania tego, co inna osoba myśli i czuje,
- dokonywanie charakterystyki innych osób z perspektywy własnego dobra,
- zaburzona zdolność właściwego odczytywania sytuacji społecznych, relacji, jakie zachodzą między ludźmi,
- skutek zubożenia słownictwa oraz nieprawidłowości rozwojowych mowy, utrudnione komunikowanie się z otoczeniem – dziecko nie może przekazać wszystkiego, co czuje, myśli i spostrzega, stąd problem z umiejętnością rozwiązywania problemów społecznych,
- rzadkie przewidywanie skutków swoich działań,
- preferowanie prośby jako sposobu rozwiązywania różnych zadań życiowych.

Wskazówki do pracy z uczniem z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim:

- postrzeganie konkretnego ucznia bez presji wymogów programowych, z założeniem, że obowiązująca jest podstawa programowa kształcenia ogólnego, a nie – często bardzo ambitne – wybrane przez nauczycieli programy nauczania,
- zredukowanie do niezbędnego minimum tematyki o wysokim stopniu abstrakcji,
- nauczanie oparte na konkretach, ciągłe odwoływanie się do doświadczenia dziecka, stosowanie metod poglądowych, umożliwianie korzystania z różnorodnych pomocy dydaktycznych – plakaty, plansze, kalkulator, liczmany, wykorzystywanie zasobów multimedialnych, ułatwiających skupienie uwagi, jak najczęstsze korzystanie z modeli, konkretów, okazów, liczmanów, przedmiotów możliwych do bezpośredniego poznania, w drugiej kolejności ze słowa mówionego, zaś najrzadziej z tekstu do przeczytania,
- stosowanie przystępnych instrukcji wykonania zadania – obrazkowej, obrazkowo-słownej, multimedialnej,
- troska o przystępność języka: instrukcje krótkie, jednoznaczne i zrozumiałe, zwięzłe i precyzyjne komunikaty słowne,
- dokładne instruowanie wstępne, ciągłe dostarczanie wskazówek w trakcie pracy, stosowanie powtórzeń, ograniczanie instrukcji słownych na rzecz słowno-pokazowych, ciągła kontrola działań ucznia,
- ciągłe upewnianie się, czy uczeń rozumie treść zadania,
- stosowanie metod i oddziaływań na ucznia, które spowodują jego rzeczywiste zainteresowanie zadaniem, np. przygotowanie krótkich tekstów do czytania (z wyraźnym oznaczeniem najważniejszych fragmentów) lub treści zadań matematycznych wykorzystujących hobby lub fascynacje dziecka,
- tworzenie map myśli jako sposób notowania treści lekcji,
- opracowanie zindywidualizowanych materiałów pozwalających uczniowi na wielostronne przyswajanie treści edukacyjnych w sposób interesujący i dostosowany do jego preferencji,

- ułatwianie dziecku wykonanie zadania i opanowanie danej umiejętności poprzez dzielenie jej na etapy,
- rozwijanie strategii pamięciowych ucznia oraz kompensowanie braków w tym zakresie (np. nauka tworzenia notatek obrazkowych przedstawiających sekwencje niezbędnych kroków do rozwiązania zadania, określających elementy pracy, którą należy przygotować),
- wykorzystywanie umownych znaków porządkujących pracę na lekcji, np. kolorowe karteczki, symbole (piktogramy), a także możliwe do wykorzystania symboliczne rysunki z systemów zastępczej komunikacji,
- włączanie ucznia do prac na terenie klasy, szkoły – zwłaszcza takich, w których może osiągać sukcesy jak np. pełnienie różnych dyżurów, wykonywanie prac porządkowych, prace ogrodnicze, prowadzenie hodowli i inne,
- umożliwianie pracy w małych grupach, korzystania ze wsparcia i kompetencji kolegów,
- stosowanie zasady stopniowania trudności – rozpoczynanie od rzeczy prostych,
- praca dydaktyczna polegająca przede wszystkim na nauczaniu czynnościowym, opartym na działaniu ucznia, jego aktywności, zaangażowaniu, przeżywaniu, odkrywaniu i poznawaniu,
- większy nacisk na ćwiczenia w mówieniu mające zastosowanie w sytuacjach dnia codziennego niż na ćwiczenia w pisaniu,
- niezależnie od etapu kształcenia i poziomu abstrakcji matematycznej wykonywanie czynności konkretnych, wyobrażonych i abstrakcyjnych,
- w odniesieniu do uczniów w młodszym wieku szkolnym położenie dużego nacisku na dostarczanie im jak największej liczby doświadczeń z zakresu manipulowania przedmiotami, porównywania, przeliczania konkretów, orientacji w przestrzeni w celu ułatwienia nabywania umiejętności matematycznych,
- ukazywanie związku między wiedzą nabywaną podczas zajęć a jej praktycznym wykorzystywaniem w różnych sytuacjach życia codziennego,
- stwarzanie sytuacji pozwalających na systematyczne powtarzanie opanowanych umiejętności,
- wydłużenie czasu pracy lub skracanie zadań do niezbędnych elementów,
- przygotowywanie dla ucznia sprawdzianów o niższym stopniu trudności, akcentujących umiejętności praktyczne,
- zindywidualizowanie sposobu i kryteriów oceniania ucznia,
- zwracanie głównej uwagi na postęp, a nie wyłącznie efekty,
- branie pod uwagę możliwości ucznia, jego ograniczeń, zainteresowań, właściwego dla niego tempa pracy.

MODUŁ II – Sesja II**Źródła informacji o uczniu ze SPE**

PORADNIA
 PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA
 nr 4 w Gdańsku
 ul. Krzemienieckiej 1
 80-448 Gdańsk
 NIP: 587-230-111-11

Gdańsk, 23.01.2018 r.

(miejscowość, data)

(pieczęć publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej)

PPP4/425/45/425/187/19

ORZECZENIE NR [REDAKTED] o potrzebie kształcenia specjalnego

Działając na podstawie art. 127 ust. 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949) na wniosek:

[REDAKTED]
(imię i nazwisko wnioskodawcy)

Zespół Orzekający Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 4 w Gdańsku 80-448,
ul. Krzemienieckiej 1

(nazwa i adres publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej)

[REDAKTED]

w składzie:

- Przewodniczący Zespołu Orzekającego
- Psycholog
- Pedagog-Logopeda
- Lekarz

orzeka o potrzebie kształcenia specjalnego

[REDAKTED]
(imię/imiiona i nazwisko ucznia)

2011 r., Gdańsk

(data i miejsce urodzenia ucznia)

[REDAKTED]

(numer PESEL ucznia, a w przypadku braku numeru PESEL – seria i numer dokumentu potwierdzającego jego tożsamość)

[REDAKTED]

(adres zamieszkania ucznia)

Gdańska Szkoła Podstawowa, ul. Małomiejska 58, 80-037 Gdańsk, kl. I

(nazwa i adres przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły lub ośrodka, o którym mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, a w przypadku ucznia – także oznaczenie oddziału w szkole oraz nazwa zawodu¹⁾)

[REDAKTED]
(imiiona i nazwiska rodziców²⁾ oraz adres ich zamieszkania)

- 1 Nazwę zawodu wpisuje się wyłącznie w przypadku ucznia uczęszczającego do szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe.
- 2 Zgodnie z art. 4 pkt 19 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, przez rodziców należy rozumieć także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem.

na okres³: **do ukończenia nauki w klasie III szkoły podstawowej**
ze względu na⁴:

- 1) niepełnosprawność dziecka lub ucznia:
 - a) niesłyszące,
 - b) słabosłyszące,
 - c) niewidzące,
 - d) słabowidzące,
 - e) niepełnosprawne ruchowo, w tym z afazją,
 - f) niepełnosprawne intelektualnie w stopniu lekkim,
 - g) niepełnosprawne intelektualnie w stopniu umiarkowanym,
 - h) niepełnosprawne intelektualnie w stopniu znacznym,
 - i) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
 - j) z niepełnosprawnością sprzężoną⁵,
- 2) niedostosowanie społeczne,
- 3) zagrożenie niedostosowaniem społecznym.

Diagnoza:

Zespół Orzekający przedstawia diagnozę funkcjonowania dziecka lub ucznia, z uwzględnieniem potencjału rozwojowego oraz mocnych stron i uzdolnień dziecka lub ucznia oraz występujących w środowisku nauczania i wychowania barier i ograniczeń utrudniających jego funkcjonowanie:

Autyzm atypowy F84.1 – całościowe zaburzenia rozwoju.

Chłopiec prezentuje wysoki poziom objawów zaburzeń ze spektrum autyzmu.

Na podstawie szeregu diagnoz i obserwacji stwierdzono trudności w sferze relacji z rówieśnikami, opóźniony rozwój mowy: chłopiec komunikuje się często pojedynczymi słowami, nie potrafi regulować swoich reakcji związanych z wypowiedziami; ma trudności w kontroli emocji, w błahych sytuacjach reaguje płaczem.

Przejawia również charakterystyczne dla autyzmu deficyty rozwoju – wykonuje powtarzalne, rutynowe ruchy, wykazuje nadwrażliwość słuchową (zatyka uszy), często nie reaguje na to, co się do niego mówi, „zastyga” w bezruchu, preferuje pracę w ciszy; hałas go rozprasza.

Waldek przejawia skłonności do stereotypii, powtarzania określonych zachowań; nie potrafi podczas zabawy tworzyć historii, nie nadaje przedmiotom znaczenia symbolicznego. Ma kłopoty z myśleniem abstrakcyjnym.

Preferuje przebywanie w samotności. Z diagnozy gotowości szkolnej wynika, że opóźniony jest rozwój motoryki dużej, grafomotoryki, obniżone są umiejętności poznawcze.

Chłopiec pracuje pośpiesznie, ma trudności z utrzymaniem uwagi na zadaniu.

W czasie pracy wymaga ciągłego motywowania, jest mało samodzielny, szybko wycofuje się z pokonywania trudności.

3 Orzeczenie wydaje się na okres wychowania przedszkolnego, roku szkolnego albo etapu edukacyjnego. W przypadku ucznia szkoły ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej termin ważności orzeczenia nie może przypadać później niż koniec roku szkolnego, w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 24. rok życia.

4 Właściwe podkreślić; w przypadku gdy potrzeba kształcenia specjalnego wynika zarówno z występowania u ucznia niepełnosprawności, jak i niedostosowania społecznego albo zagrożenia niedostosowaniem społecznym, należy podkreślić występującą u ucznia niepełnosprawność lub niepełnosprawności (pkt 1 lit. a-j) oraz niedostosowanie społeczne (pkt 2) albo zagrożenie niedostosowaniem społecznym (pkt 3).

5 Wskazać współwystępujące niepełnosprawności, o których mowa w lit. a-i.

Zalecenia:

Zespół Orzekający zaleca:

1) (należy określić zalecane warunki i formy wsparcia umożliwiające realizację indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka lub ucznia, w tym warunków rozwijania jego potencjalnych możliwości i mocnych stron, wzmacniania aktywności i uczestnictwa dziecka lub ucznia w życiu przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły, ośrodka lub placówki, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz jeżeli zachodzi potrzeba indywidualnego wsparcia dziecka lub ucznia ze strony dodatkowo zatrudnionej kadry – zakres tego wsparcia, wraz z uzasadnieniem).

Z uwagi na autyzm dziecko wymaga:

- zapewnienia indywidualnego wsparcia pedagogicznego w sytuacjach edukacyjnych i społecznych,
- zapewnienia stałej, przewidywalnej organizacji dnia,
- zminimalizowania występowania zmian i sytuacji niestandardowych,
- przygotowywanie do zmian zachodzących w środowisku,
- należy zadbać o zapewnienie dziecku stabilnych warunków emocjonalnych – zaspokajając jego potrzebę bezpieczeństwa i akceptacji,
- modelowania i moderowania wspólnych zabaw z dziećmi,
- zapewnienia miejsca do wyciszenia w sytuacji przeciążenia bodźcami,
- zachęcanie i motywowanie do uczestnictwa w zorganizowanych formach aktywności pozalekcyjnej.

2) (należy określić zalecane cele rozwojowe i terapeutyczne do realizacji podczas zajęć wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych, zajęć rewalidacyjnych, socjoterapeutycznych i resocjalizacyjnych oraz w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej dziecku lub uczniowi i, w zależności od potrzeb, jego rodzicom, przez przedszkole, inną formę wychowania przedszkolnego, szkołę, ośrodek lub placówkę, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz poradnię, wraz ze wskazaniem zalecanych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a w przypadku dzieci i uczniów niepełnosprawnych – również zalecanych rodzajów zajęć rewalidacyjnych, wraz z uzasadnieniem).

Z uwagi na autyzm nadrzędnym celem terapeutycznym i rozwojowym jest kształtowanie kompetencji językowych i komunikacyjnych, w tym kształtowanie pragmatycznego aspektu mowy. Ważnym celem jest również podniesienie poziomu odporności emocjonalnej dziecka i jego kompetencji w sytuacjach społecznych. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna powinna uwzględniać elementy kształtowania teorii umysłu oraz zajęć o charakterze treningu umiejętności społecznych.

W celu lepszego radzenia sobie w sytuacjach trudnych (edukacyjnych i społecznych) niezbędna jest praca nad podnoszeniem progu frustracji z wykorzystaniem metody małych kroków w sferze najbliższego rozwoju.

3) (należy określić wszystkie możliwe formy kształcenia specjalnego, poczynając od najkorzystniejszej dla dziecka lub ucznia, według Zespołu Orzekającego, formy kształcenia specjalnego, wraz z uzasadnieniem).

Z uwagi na autyzm najkorzystniejszą formą kształcenia specjalnego jest nauka w oddziale ogólnodostępnym, co pozwoli na wykorzystanie potencjału intelektualnego dziecka, jego optymalny rozwój oraz łączenie procesu edukacyjnego i terapeutycznego. Dziecko może również realizować kształcenie specjalne w formie: oddziału integracyjnego w placówce ogólnodostępnej, ewentualnie w oddziale specjalnym dla uczniów z autyzmem.

4) (należy określić potrzebę realizacji wybranych zajęć wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych indywidualnie z dzieckiem lub uczniem lub w grupie liczącej do 5 dzieci lub uczniów – w przypadku dziecka lub ucznia napotykającego na trudności w funkcjonowaniu wspólnie z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym, wraz z uzasadnieniem).

Chłopiec wymaga indywidualnego wsparcia w okresie adaptowania się do warunków placówki i stopniowego wycofywania obecności nauczyciela w miarę uzyskiwania samodzielności w sytuacjach społecznych, zgodnie z wielospecjalistyczną oceną funkcjonowania dziecka uwzględniającą dynamikę jego rozwoju.

5) (należy określić zalecane działania ukierunkowane na poprawę funkcjonowania dziecka lub ucznia i wzmacnianie jego uczestnictwa w życiu przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły, ośrodka lub placówki, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz działania wspierające rodziców dziecka lub ucznia, wraz z uzasadnieniem).

Z uwagi na ograniczenia w funkcjonowaniu ucznia wynikające z autyzmu zalecane jest:

- prowadzenie działań integrujących z rówieśnikami,
- zachęcanie do udziału w zajęciach w edukacyjnych i zajęć o charakterze zabawowym,
- aktywizowanie w zajęciach pozalekcyjnych na terenie placówki,
- udzielanie porad i konsultacji rodzicom oraz stała współpraca z nimi.

6) (należy określić, w zależności od potrzeb dziecka lub ucznia niepełnosprawnego, niezbędny w procesie kształcenia sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych, wraz z uzasadnieniem⁶).

Nie dotyczy.

7) (należy określić zalecane sposoby oceny efektów działań podjętych przez przedszkole, inną formę wychowania przedszkolnego, szkołę, ośrodek lub placówkę, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, w celu realizacji zaleceń, o których mowa w pkt 1-6).

Wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania dziecka przeprowadzona przez nauczycieli i specjalistów.

Dodatkowe informacje:

(w zależności od potrzeb podaje się dodatkowe istotne informacje o dziecku lub uczniu, w szczególności o wspomagającej lub alternatywnej metodzie komunikacji (AAC), którą posługuje się dziecko lub uczeń).

Nie dotyczy.

W przypadku wydania nowego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego należy wskazać okoliczności, które Zespół Orzekający uznał za istotne dla rozstrzygnięcia oraz wyjaśnić powody, na podstawie których stwierdzono potrzebę wydania nowego orzeczenia⁷.

Nie dotyczy.

Orzeczenie uchyla⁸:

1) orzeczenie nr o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia wydane przez

2) orzeczenie nr o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych zespołowych/indywidualnych⁹ z dnia wydane przez

Od niniejszego orzeczenia przysługuje odwołanie do Pomorskiego Kuratora Oświaty w Gdańsku, za pośrednictwem Zespołu Orzekającego, który wydał orzeczenie, w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia.

Przewodniczący
Zespołu Orzekającego
mgr Joanna Brzośkowska

.....
(podpis Przewodniczącego Zespołu Orzekającego)

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1
80-448 Gdańsk, ul. Krzemienieckiej 1
Za zgodność z oryginałem
Jolanta Kuschko-Jura
starszy referent

Otrzymuje: Wnioskodawca.

.....
(adres zamieszkania albo adres do korespondencji – jeżeli jest inny niż adres zamieszkania)

6 Wypełnia się w przypadku dziecka lub ucznia niepełnosprawnego.

7 Wypełnia się w przypadkach, o których mowa w 18 ust. i rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz.U. poz. 1743).

8 Wypełnia się w przypadku wydania nowego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

9 Właściwe podkreślić.

.....
(pieczęć publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej)

Gdańsk, dn. 16 września 2019 roku

(miejscowość, data)

Regon 000653943

PPP7.430.____.2019

ORZECZENIE NR o potrzebie kształcenia specjalnego

Działając na podstawie art. 127 ust. 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe
(Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949) na wniosek:

.....

(imię i nazwisko wnioskodawcy)

Zespół Orzekający Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 7 w Gdańsku, ul. Traugutta 82

(nazwa i adres publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej)

w składzie:

- Przewodniczący Zespołu Orzekającego
- Psycholog
- Pedagog-Logopeda
- Lekarz

orzeka o potrzebie kształcenia specjalnego

.....
(imię/imiona i nazwisko dziecka lub ucznia)

 2010 roku w Gdańsku

.....
(data i miejsce urodzenia dziecka lub ucznia)

.....
(numer PESEL dziecka lub ucznia, a w przypadku braku numeru PESEL – seria i numer dokumentu potwierdzającego jego tożsamość)

.....
(adres zamieszkania dziecka lub ucznia)

Gdańska Szkoła Podstawowa, Gdańsk, ul. Małomiejska 58, klasa III

(nazwa i adres przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły lub ośrodka, o którym mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, a w przypadku ucznia – także oznaczenie oddziału w szkole oraz nazwa zawodu¹)

.....
(imiona i nazwiska rodziców² oraz adres ich zamieszkania)

- 1 Nazwę zawodu wpisuje się wyłącznie w przypadku ucznia uczęszczającego do szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe.
- 2 Zgodnie z art. 4 pkt 19 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, przez rodziców należy rozumieć także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem.

na okres³: **do ukończenia I etapu edukacji**

ze względu na⁴:

- 1) niepełnosprawność dziecka lub ucznia:
 - a) niesłyszące,
 - b) słabosłyszące,
 - c) niewidzące,
 - d) słabowidzące,
 - e) niepełnosprawne ruchowo, w tym z afazją,
 - f) niepełnosprawne intelektualnie w stopniu lekkim,
 - g) niepełnosprawne intelektualnie w stopniu umiarkowanym,
 - h) niepełnosprawne intelektualnie w stopniu znacznym,
 - i) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
 - j) z niepełnosprawnością sprzężoną⁵
dziecko niewidzące, niepełnosprawne intelektualnie w stopniu lekkim.
- 2) niedostosowanie społeczne,
- 3) zagrożenie niedostosowaniem społecznym.

Diagnoza:

Zespół Orzekający przedstawia diagnozę funkcjonowania dziecka lub ucznia, z uwzględnieniem potencjału rozwojowego oraz mocnych stron i uzdolnień dziecka lub ucznia oraz występujących w środowisku nauczania i wychowania barier i ograniczeń utrudniających jego funkcjonowanie:

Dziewczynka została zgłoszona na badanie przez opiekuna prawnego w celu wydania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na sprzężone niepełnosprawności. Z zaświadczenia lekarskiego wynika, że Sandra jest dzieckiem niewidomym (ślepotą OP, funkcjonalna ślepotą OL). Posiada Orzeczenie o niepełnosprawności.

Z wywiadu z opiekunem wynika, że największe trudności w funkcjonowaniu dziewczynki stanowią jej problemy ze wzrokiem. Są one także przyczyną problemów w odnajdywaniu się w grupie rówieśniczej. Istnieją także problemy dziecka z koncentracją zadaniową. Dziewczynka nie potrafi skupić się przez dłuższy czas na jednej czynności, szybko się nudzi. Konieczne jest staranne dobieranie metod pracy. Podczas badania indywidualnego w Poradni Sandra podjęła współpracę, jednak początkowo była nieufna i wycofana, sama nie inicjowała kontaktu, ale odpowiadała na pytania, podjęła wysiłek związany z wykonywaniem zadań testowych.

Sandra posiada małą wiedzę na temat otaczającego środowiska społeczno-przyrodniczego, jednak operowanie już zakodowanymi informacjami przebiega poprawnie.

Mowa rozwija się wolniej w stosunku do oczekiwań wiekowych. Ubogi jest zasób słownictwa – płynność słowna wymaga stymulacji. Umiejętność układania zdań logicznych, poprawnych gramatycznie jest obniżona. Rozumowanie przestrzenne oraz logiczno-matematyczne rozwija się wolno i konieczna jest systematyczna stymulacja tej sfery.

Zakres pamięci słuchowej krótkotrwałej i długotrwałej jest mały, występują zatem trudności w zapamiętywaniu, kodowaniu i odtwarzaniu nowych treści słownych.

- 3 Orzeczenie wydaje się na okres wychowania przedszkolnego, roku szkolnego albo etapu edukacyjnego. W przypadku ucznia szkoły ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej termin ważności orzeczenia nie może przypadać później niż koniec roku szkolnego, w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 24. rok życia.
- 4 Właściwe podkreślić; w przypadku gdy potrzeba kształcenia specjalnego wynika zarówno z występowania u ucznia niepełnosprawności, jak i niedostosowania społecznego albo zagrożenia niedostosowaniem społecznym, należy podkreślić występującą u ucznia niepełnosprawność lub niepełnosprawności (pkt 1 lit. a-j) oraz niedostosowanie społeczne (pkt 2) albo zagrożenie niedostosowaniem społecznym (pkt 3).
- 5 Wskazać współwystępujące niepełnosprawności, o których mowa w lit. a-i.

Na podstawie badania psychologicznego stwierdza się, iż rozwój intelektualny przebiega w granicach niepełnosprawności w stopniu lekkim.

Znacznie ograniczona percepcja wzrokowa oraz opóźniony rozwój mowy ograniczają możliwości sprawnego rozwoju poznawczego.

Mocne strony: rozumienie poleceń, nawiązywanie kontaktu werbalnego i emocjonalnego, dobra współpraca z osobą dorosłą, spokojne usposobienie.

Bariery i ograniczenia środowiskowe utrudniające dziecku funkcjonowanie w szkole: ze względu na swoje ograniczenia Sandra potrzebuje stałej opieki podczas pobytu w szkole, utrudnione może być samodzielne poruszanie się po korytarzach, korzystanie z toalety, przemieszczanie się po schodach. Części wspólne powinny być oznakowane widocznymi dla dziewczynki symbolami, kolorowymi taśmami. W klasie Sandra powinna mieć swoje stałe miejsce, ważne też, żeby w sali były wydzielone widoczne strefy – nauki i zabawy. Podczas przerw należy dbać o bezpieczeństwo dziewczynki – między innymi poprzez usuwanie zabawek i plecaków z podłogi.

Zalecenia:

Zespół Orzekający zaleca:

1) (należy określić zalecane warunki i formy wsparcia umożliwiające realizację indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka lub ucznia, w tym warunków rozwijania jego potencjalnych możliwości i mocnych stron, wzmacniania aktywności i uczestnictwa dziecka lub ucznia w życiu przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły, ośrodka lub placówki, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz jeżeli zachodzi potrzeba indywidualnego wsparcia dziecka lub ucznia ze strony dodatkowo zatrudnionej kadry – zakres tego wsparcia, wraz z uzasadnieniem).

1. W procesie edukacji szkolnej należy dostosować warunki i formy wsparcia umożliwiające realizację indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych Sandry:
 - a) Sandra powinna stale być pod opieką osoby dorosłej, dbającej o zapewnienie jej bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego, zachęcającego ją do pracy, pomagającego koncentrować uwagę, sprawdzającego, czy dziewczynka rozumie polecenia nauczyciela prowadzącego – wskazana jest edukacja z nauczycielem z kwalifikacjami z zakresu pedagogiki specjalnej (najlepiej tyflopedagoga),
 - b) w codziennej pracy należy wykorzystywać dużo konkretów, pracować na materiale dotykowym. W czasie nauki, pracy edukacyjnej konieczne jest wydłużenie czasu pracy między innymi w celu rozpoznania, obejrzenia obiektów,
 - c) podczas zajęć wychowania fizycznego należy brać pod uwagę ograniczenia dziecka wynikające z wady wzroku i dostosowywać ćwiczenia do jej indywidualnych możliwości, a także dbać o zapewnienie poczucia bezpieczeństwa,
 - d) konieczna jest nauka czytania metodą Braille'a.
2. W pracy z dzieckiem należy uwzględnić naukę czynności samoobsługowych.
3. Otoczyć opieką psychologiczną, wychowawczą i wsparciem z uwagi na trudne doświadczenia dziecka.

Uzasadnienie: z uwagi na niewidzenie i inne trudności rozwojowe, wskazane jest dostosowanie metod, form i organizacji pracy do potrzeb Sandry oraz wsparcie jej osobową pomocą dodatkowego nauczyciela.

2) (należy określić zalecane cele rozwojowe i terapeutyczne do realizacji podczas zajęć wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych, zajęć rewalidacyjnych, socjoterapeutycznych i resocjalizacyjnych oraz w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej dziecku lub uczniowi i, w zależności od potrzeb, jego rodzicom, przez przedszkole, inną formę wychowania przedszkolnego, szkołę, ośrodek lub placówkę, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz poradnię, wraz ze wskazaniem zalecanych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a w przypadku dzieci i uczniów niepełnosprawnych – również zalecanych rodzajów zajęć rewalidacyjnych, wraz z uzasadnieniem).

Najważniejsze cele rozwojowe Sandry to:

- przygotowanie do jak największej samodzielności, wykonywania czynności samoobsługowych, autonomii, zaradności życiowej, radzenia sobie w różnych sytuacjach społecznych, rozumienia i uznawania norm społecznych, wykonywania różnorodnych zadań,
- wpojenie reguł i umiejętności podporządkowania się określonym zasadom życia szkolnego oraz społecznego,
- wyzwalanie własnej aktywności dziecka, kreowanie warunków, w których będzie miało ono wpływ na otoczenie i własne w nim położenie,
- uświadamianie dziecku jego mocnych i słabych stron, umożliwienie realizacji własnych dążeń oraz wyboru preferowanych form aktywności i spędzania czasu wolnego, uczenie współpracy w grupie i dostrzegania potrzeb innych,
- rozpoznawanie, rozwijanie i wzmacnianie mocnych stron w celu podnoszenia motywacji do nauki, wyzwalania pozytywnych emocji,
- poprawa komunikacji interpersonalnej; kształtowanie i doskonalenie umiejętności komunikacyjnych,
- wszechstronne stymulowanie rozwoju poznawczego dziecka.

Najważniejsze cele terapeutyczne to:

- usprawnienie słabiej rozwijającej się sprawności motoryki dużej oraz funkcji wzrokowych,
- usprawnianie rozwoju mowy; wzbogacanie słownictwa czynnego dziecka, wdrażanie do samodzielnych, swobodnych wypowiedzi na temat dowolny lub określony w oparciu o własne doświadczenia,
- usprawnianie funkcji poznawczych, w tym logicznego myślenia i koncentracji uwagi,
- rozwijanie strategii pamięciowych dziecka oraz kompensowanie braków w tym zakresie,
- uczenie metoda Braille'a czytania, pisanie i matematyki (wiedza służąca umiejętnościom praktycznym),
- niwelowanie napięć emocjonalnych,
- podnoszenie ogólnej sprawności ruchowej (koordynacji ruchowej i ruchowo-wzrokowo – słuchowej).

Z uwagi na powyższe zaleca się:

- zajęcia rewalidacyjne w celu: nauki Braille'a, poprawiania funkcji słuchowo-językowych oraz koordynacji wzrokowo-słuchowej, pamięci słuchowej, funkcji poznawczych,
- zajęcia logopedyczne usprawniające rozwój mowy i kompetencji językowych oraz niwelujące wadę wymowy,
- zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne w celu nabywania umiejętności zabawy z innymi, nawiązywania bliskich relacji z rówieśnikami, integracji.

Uzasadnienie: zalecane formy terapii usprawnią słabiej rozwijające się funkcje, co przyczyni się do lepszego funkcjonowania dziewczynki w sytuacjach szkolnych i życiowych, pozwolą rozpocząć naukę w szkole.

3) (należy określić wszystkie możliwe formy kształcenia specjalnego, poczynając od najkorzystniejszej dla dziecka lub ucznia, według Zespołu Orzekającego, formy kształcenia specjalnego, wraz z uzasadnieniem).

Najlepszym miejscem realizacji obowiązku szkolnego dla Sandry jest szkoła specjalna z zapewnieniem wsparcia nauczyciela, najlepiej specjalisty z zakresu oligofrenopedagogiki i tyflopedagogiki. Sandra może też uczyć się w klasie integracyjnej w szkole ogólnodostępnej przy wsparciu nauczyciela wspomagającego lub uczęszczać do szkoły ogólnodostępnej, gdzie także należy zapewnić Sandrze dodatkowego nauczyciela z kwalifikacjami z zakresu pedagogiki specjalnej.

4) (należy określić potrzebę realizacji wybranych zajęć wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych indywidualnie z dzieckiem lub uczniem lub w grupie liczącej do 5 dzieci lub uczniów – w przypadku dziecka lub ucznia napotykającego na trudności w funkcjonowaniu wspólnie z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym, wraz z uzasadnieniem).

Sandra, przy wsparciu dodatkowego nauczyciela, powinna uczestniczyć we wszystkich zajęciach lekcyjnych swojej klasy.

5) (należy określić zalecane działania ukierunkowane na poprawę funkcjonowania dziecka lub ucznia i wzmacnianie jego uczestnictwa w życiu przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły, ośrodka lub placówki, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz działania wspierające rodziców dziecka lub ucznia, wraz z uzasadnieniem).

Sandra powinna brać udział we wszystkich szkolnych aktywnościach, uroczystościach szkolnych i klasowych, wycieczkach i innych. Podczas wyjść i wycieczek należy zadbać o obecność opiekuna czuwającego nad bezpieczeństwem dziecka. Szczególnie należy zadbać o integrację dziewczynki z grupą rówieśniczą. Wskazane jest eksponowanie na forum grupy mocnych stron Sandry. Należy także rozwijać samodzielność dziecka i jej zaradność, wyznaczając zadania do wykonania o charakterze prospołecznym, np. bycie dyżurnym. Sandrę należy dużo chwalić także na forum grupy, pokazywać innym jej dobre strony.

W celu rozwijania kompetencji społecznych dziecka opiekunowie mogą skorzystać z oferty Polskiego Związku Niewidomych, np. turnusów i kolonii dla dzieci niewidomych i słabowidzących.

Uzasadnienie: w obecnej sytuacji bardzo ważne wydaje się wsparcie dziecka w budowaniu satysfakcjonujących relacji z rówieśnikami. Uczestnictwo w pełnym życiu szkoły, współdziałanie i zabawa z rówieśnikami wzmacniają poczucie przynależności i bezpieczeństwa dziecka, dają poczucie satysfakcji, sprawstwa, motywują do zaangażowania, wzmacniają poczucie własnej wartości, co w sytuacji Sandry jest bardzo ważne przy pokonywaniu trudności rozwojowych i edukacyjnych.

6) (należy określić, w zależności od potrzeb dziecka lub ucznia niepełnosprawnego, niezbędny w procesie kształcenia sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych, wraz z uzasadnieniem⁶).

Z uwagi na niewidzenie funkcjonalne podczas pracy edukacyjnej konieczne jest korzystanie z materiałów do nauki czytania i pisanie metodą Braille'a. Należy korzystać z edukacyjnych programów komputerowych, powiększalników. Podczas nauki dziecko powinno bazować na słuchu, dotyku i tylko taki dobór metod i środków będzie optymalny.

7) (należy określić zalecane sposoby oceny efektów działań podjętych przez przedszkole, inną formę wychowania przedszkolnego, szkołę, ośrodek lub placówkę, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, w celu realizacji zaleceń, o których mowa w pkt 1-6).

Na bieżąco monitorowanie efektów edukacyjnych przy ewaluowaniu IPET – u wspólnie z opiekunami dziewczynki. Systematyczne dokonywanie wielospecjalistycznej oceny rozwoju dziecka, bazując na codziennej obserwacji jej działań.

Dodatkowe informacje:

(w zależności od potrzeb podaje się dodatkowe istotne informacje o dziecku lub uczniu, w szczególności o wspomagającej lub alternatywnej metodzie komunikacji (AAC), którą posługuje się dziecko lub uczeń).

Konieczna jest intensywna nauka komunikacji metodą Braille'a.

6 Wypełnia się w przypadku dziecka lub ucznia niepełnosprawnego.

W przypadku wydania nowego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego należy wskazać okoliczności, które Zespół Orzekający uznał za istotne dla rozstrzygnięcia oraz wyjaśnić powody, na podstawie których stwierdzono potrzebę wydania nowego orzeczenia⁷.

Nowe orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego zostaje wydane z uwagi na pogorszenie się wzroku dziewczynki i konieczność uszczegółowienia zaleceń o rozpoczęcie nauki pismem punktowym Braille'a.

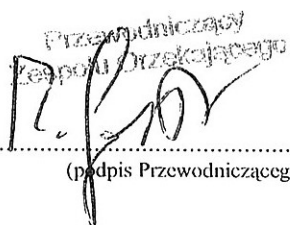
Orzeczenie uchyla⁸:

1) orzeczenie nr o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia 20 listopada 2017 roku wydane przez Zespół Orzekający Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 3 w Gdańsku.

2) orzeczenie nr o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych zespołowych/indywidualnych⁹ z dnia wydane przez

Od niniejszego orzeczenia przysługuje odwołanie do Pomorskiego Kuratora Oświaty w Gdańsku, ul. Wały Jagiellońskie 24, 80-853 Gdańsk za pośrednictwem Zespołu Orzekającego, który wydał orzeczenie, w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia.

Przewodniczący
Zespołu Orzekającego

.....
(podpis Przewodniczącego Zespołu Orzekającego)

Otrzymuje: Wnioskodawca.

.....
(imię i nazwisko)

.....
(adres zamieszkania albo adres do korespondencji – jeżeli jest inny niż adres zamieszkania)

7 Wypełnia się w przypadkach, o których mowa w 18 ust. i rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz.U. poz. 1743).

8 Wypełnia się w przypadku wydania nowego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

9 Właściwe podkreślić.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 7

80-229 Gdańsk, ul. Traugutta 82, tel./fax 58 341 39 50 www.ppp7.interial.pl

Gdańsk, dn. 27.02.2020 r.

OPINIA NR [REDAKTOWANE]

podstawa prawna: rozporządzenie MEN z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z dnia 13 lutego 2013 r., poz. 199, z późn. zmianami).

UCZ. [REDAKTOWANE]

ur. 11.11.2011 r. w Gdańsku

PESEL [REDAKTOWANE]

ZAM. [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] KL. 11

BADANA W DNIU 10.02.2020 r. i 19.02.2020 r.

Poprzednie badanie przeprowadzono w roku szkolnym 2017/2018 (Akta nr [REDAKTOWANE])

Opinia w sprawie: dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia, określenia poziomu rozwoju (np. emocjonalnego, intelektualnego, funkcji percepcyjnomotorycznych itp.) dziecka w celu wspomagania funkcji wychowawczej i edukacyjnej rodziców/prawnych opiekunów oraz objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole.

Określenie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dziecka albo pełnoletniego ucznia oraz opis mechanizmów wyjaśniających funkcjonowanie dziecka albo pełnoletniego ucznia, w odniesieniu do problemu zgłaszanego we wniosku o wydanie opinii:

Uczennica badana kontrolnie w tutejszej Poradni. Badanie przeprowadza się na wniosek mamy z powodu trudności w nauce pisania i czytania.

Z informacji przekazanych przez mamę wynika, że Weronika napotyka na problemy w poprawnym pisaniu, które manifestują się popełnianiem błędów przy przepisywaniu, pomyłkami we właściwym umieszczeniu pisanego tekstu w liniaturze, notorycznym rozpoczynaniem zdania małą literą. Dziewczynka lubi czytać, ale zniechęca się, gdyż popełnia błędy w czytaniu. W nauce matematyki ma trudności w rozumieniu zadań z treścią. Trudności zgłaszane przez mamę potwierdza w swej opinii wychowawca. Dodatkowo informuje o trudnościach uczennicy w prawidłowym koncentrowaniu się na zadaniach związanych z pisaniem i czytaniem.

Uczennica dość łatwo nawiązała prawidłowy kontakt emocjonalno-wербalny z osobami badającymi. Chętnie wypowiadała się na różne tematy. Była spontaniczna. W indywidualnym kontakcie dość dobrze koncentrowała uwagę w sytuacjach zadaniowych. Pracowała w przeciętnym tempie. Uzyskiwane pochwały sprawiały Jej radość oraz powodowały, że pracowała pewniej i była bardziej zmobilizowana do wysiłku intelektualnego.

Wynik badania psychologicznego:

Ogólny rozwój intelektualny uczennicy jest prawidłowy i mieści się w granicach inteligencji przeciętnej. Rozwój poszczególnych funkcji jest dość harmonijny. Mocną stroną Weroniki są umiejętności werbalne. Ich rozwój znacznie przekracza poziom przeciętny. Uczennica operuje bogatym słownictwem. Dobrze rozwinięta jest u Niej umiejętność uogólniania i tworzenia nadrzędnych pojęć słownych.

Uczennica dysponuje dobrą pamięcią wzrokowo-przestrzenną krótkotrwałą (zakres powyżej przeciętnej). Posiada dobrą wyobraźnię przestrzenną oraz zdolność do ujmowania relacji przestrzennych. Zakres pamięci wzrokowej krótkotrwałej jest adekwatny do wieku. Weronika we właściwym tempie przetwarza bodźce wzrokowe i posiada zdolności dostrzegania różnic, selektywności uwagi i zdolności hamowania (niereagowania na dystraktory). Podobnie na poziomie adekwatnym do wieku przebiega zapamiętywanie informacji przekazywanych kanałem słuchowym. Pamięć słuchowa krótkotrwała i długotrwała jest prawidłowa. Na przeciętnym poziomie wykształcone są u uczennicy funkcje myślowe. Weronika prawidłowo dokonuje analizy i syntezy materiału konkretnego. Na poziomie adekwatnym do wieku rozwinięta jest u Niej umiejętność rozumowania abstrakcyjnego i myślenia w oparciu o analogię. Uczennica w prawidłowym zakresie korzysta z uzyskanych w procesie edukacji wiadomości i posiada umiejętność reprodukcji wiedzy szkolnej.

Wynik badania pedagogicznego:

Badanie sfer percepcyjno-motorycznych ważnych dla procesu czytania i pisania wykazało, że świadomość fonologiczna uczennicy, rozumiana jako słuchowe różnicowanie pojedynczych fonemów w słowach, kształtuje się na poziomie właściwym w odniesieniu do wieku. Weronika potrafi określić, czy słyszane słowa są takie same, czy tylko do siebie podobne, prawidłowo rozpoznaje pojedyncze głoski, którymi słowa się różnią. Sprawność fonologiczna – rozumiana jako umiejętność dokonywania przekształceń materiału językowego, rozwija się również na bardzo dobrym poziomie. Analiza i synteza słów przebiega prawidłowo zarówno na poziomie sylaby, jak i głoski. Weronika dobrze radzi sobie z zadaniami ma materiały słuchowe tj. abstrahowanie głosek, dokonywanie inwersji sylabowej krótkich słów. Na właściwym poziomie kształtuje się pamięć fonologiczna.

Sprawność grafomotoryczna ręki piszącej jest obniżona. Uchwyt środka piszącego wymaga znacznej korekty. Niewłaściwe napięcie mięśni ręki piszącej skutkuje jej szybką męczliwością. W związku z tym należy zadbać o właściwy dobór środków do pisania. Weronika podczas pisania wymaga przerw na rozluźnienie mięśni ręki oraz chwilę odpoczynku. Mimo tych trudności aktualnie litery są kształtne, zazwyczaj odpowiednio połączone w wyrazach. Zaobserwowano, że dziewczynka pisze w niewłaściwym kierunku.

Podczas kreślenia wzorów litopodobnych zaobserwowano, że Weronika ma nieco wolniejsze tempo oraz trudności z zachowaniem płynności ruchu ręki pod kontrolą wzroku, co świadczy o obniżonej koordynacji wzrokowo-ruchowej.

W wykonanych próbach w zakresie przepisywania tekstu ze wzoru uczennica popełniła dużą liczbę błędów. Zdania przepisyje całymi wyrazami. Podczas pisania popełnia błędy ortograficzne, pomija litery w wyrazach. Błędy te wynikają przede wszystkim z obniżonych funkcji grafomotorycznych. Boleśność ręki piszącej może obniżać poziom kontrolowania poprawności zapisu. Weronika nie ma jeszcze wyrobionego nawyku rozpoczynania zdania od wielkiej litery, często stosuje zapis fonetyczny.

Diagnoza umiejętności czytania głośnego wykazała, że dziewczynka czyta tekst wiązany w dobrym tempie. Posługuje się przede wszystkim techniką wyrazową, trudniejsze wyrazy odczytuje sylabami. Rozumienie czytanego tekstu na głos jest wysokie.

Mocne strony uczennicy:

- prawidłowy potencjał intelektualny,
- prawidłowy rozwój funkcji słuchowo-językowych,
- ponadprzeciętny poziom rozwoju umiejętności werbalnych,
- dobra pamięć wzrokowa i wzrokowo-przestrzenna,
- umiejętność nawiązywania kontaktu i współpracy z osobą dorosłą,
- wrażliwość na pozytywne wzmocnienia,
- zainteresowania i uzdolnienia sportowe.

Stanowisko w sprawie, której dotyczy opinia oraz szczegółowe uzasadnienie (wniosek):

Na podstawie przeprowadzonych badań psychologiczno-pedagogicznych stwierdza się prawidłowy rozwój poznawczy uczennicy.

Przyczynę trudności w nauce pisania stanowią nieharmonijnie wykształcające się funkcje percepcyjno-motoryczne w zakresie koordynacji wzrokowo-ruchowej oraz sprawności grafomotorycznej ręki dominującej – ryzyko dysleksji rozwojowej.

Wskazania dla nauczycieli dotyczące pracy z dzieckiem albo pełnoletnim uczniem:

1. W procesie dydaktycznym wskazane jest dostosowanie wymagań do indywidualnych potrzeb edukacyjnych i możliwości uczennicy:
 - w szczególności należy stopniować trudności zadań wymagających dłuższego pisania,
 - podczas wykonywania prac pisemnych zaleca się indywidualizować czas pracy Weroniki. Nie ponaglać, gdyż presja czasu może wpływać negatywnie na jakość pisma oraz liczbę popełnianych błędów. Jednocześnie warto mobilizować uczennicę do podejmowania zadań manualnych wzmacniających sprawność grafomotoryczną,
 - ważne jest częste podchodzenie do dziecka w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, podawanie poleceń w prostszej formie (dzielenie złożonych treści na proste, bardziej zrozumiałe części). Należy wypracować sposób dzielenia złożonych treści szczególnie w poleceniach zadań na mniejsze partie. Może to być podkreślenie poszczególnych zdań innym kolorem, czy też rozpisanie zadania na podpunkty. Szczególnie ważne jest to podczas wykonywania zadań z treścią z matematyki,
 - istotne jest kontrolowanie postawy ciała podczas pisania i uchwytu przyborów do pisania,
 - należy wyposażyć uczennicę w zakres wyrazów z trudnościami ortograficznymi na zaplanowane wcześniej dyktando. Umożliwi to jej wyćwiczenie wyrazów oraz podniesie autokontrolę nad pisownią.
2. Zaleca się udział uczennicy w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych w celu:
 - doskonalenia funkcji grafomotorycznych,
 - koordynacji wzrokowo-ruchowej,
 - utrwalania zasad ortograficznych,
 - stosowania ich w praktyce.
3. Pracę dydaktyczno-wychowawczą należy opierać na mocnych stronach uczennicy. Należy wspierać rozwój posiadanych przez nią umiejętności oraz mobilizować ją do większego skupienia podczas lekcji i często nagradzać pochwałą za zaangażowanie oraz wysiłek, jaki wkłada w pokonywanie trudności.
4. Weronice należy proponować udział w zajęciach dodatkowych organizowanych w szkole tak, by mogła rozwijać zainteresowania i posiadane zdolności. Wpłynie to korzystnie na Jej samoocenę.

Wskazania dla rodziców dotyczące pracy z dzieckiem albo wskazania dla pełnoletniego ucznia, które powinien stosować w celu rozwiązania zgłaszanego problemu:

1. Ważne jest utrwalanie treści do zapamiętania, zasad pisowni, reguł ortograficznych poprzez różne kanały: ruchowy, wzrokowy, słuchowy. Można wspomóc córkę w utrwalaniu zasad pisowni poprzez wykonanie pomocy graficznych w formie rysunku, za pomocą skojarzeń.
2. Naukę poprawnego pisania zaleca się opierać na metodzie strukturalnej. Rodzicowi udzielono wskazówek do pracy tą metodą.
3. Ćwiczenia ortograficzne dostępne są również na stronach internetowych np. www.ortografka.pl w połączeniu z pozycjami książkowymi proponowanymi przez wydawnictwa pedagogiczne.

4. Należy dobrać takie przybory do pisania, które ułatwią Weronice prawidłowy uchwyt środka piszącego.
5. Zaleca się wykonywanie ćwiczeń rozluźniających mięśnie ręki m.in. pisanie palcem na kaszy/piasku, zwijanie pasków papieru w kulki, zabawy piaskiem kinetycznym, malowanie farbami za pomocą palców.
6. Nadal należy stymulować rozwój intelektualny Weroniki i rozwijać zdolności, jakie posiada. Należy stwarzać Jej możliwości do odnoszenia sukcesów i zachęcać do udziału w zajęciach dodatkowych organizowanych w szkole i poza szkołą.
7. Istotne jest podtrzymywanie motywacji Weroniki poprzez stawianie adekwatnych do Jej możliwości wymagań i oczekiwań. W rozmowach z córką warto podkreślać znaczenie systematycznej pracy i konsekwencji w dochodzeniu do sukcesów, jednocześnie zapewniając Ją, że ma prawo do popełniania błędów i pomyłek.
8. Wobec Weroniki należy często stosować pozytywne wzmocnienia, w tym nagrody w formie zachęty, pochwały, ulubione formy spędzania czasu wolnego, co korzystnie wpłynie na Jej poczucie własnej wartości i przekonanie, że jest doceniana.
9. Zaleca się badanie kontrolne w klasie V Szkoły Podstawowej.

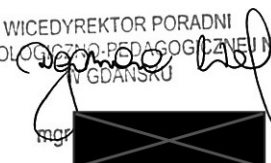
Specjaliści sporządzający opinię:

psycholog – mgr

pedagog – mgr

– mgr

WICEDYREKTOR PORADNI
PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ NR 7
W GDANSKU

.....
(pieczęć publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej)

Pruszcz Gdański, dn. 12.03.2019 r.
(miejscowość, data)

PPP/116/2019

ORZECZENIE NR [REDAKTOWANE] o potrzebie kształcenia specjalnego

Działając na podstawie art. 127 ust. 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe
(Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949) na wniosek:

[REDAKTOWANE]

.....
(imię i nazwisko wnioskodawcy)

Zespół Orzekający Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej 83-000 Pruszcz Gdański,
ul. Wojska Polskiego 2

(nazwa i adres publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej)

w składzie:

- Przewodniczący Zespołu Orzekającego
- Psycholog
- Pedagog-Logopeda
- Lekarz

orzeka o potrzebie kształcenia specjalnego

[REDAKTOWANE]

.....
(imię/imiona i nazwisko dziecka lub ucznia)

[REDAKTOWANE] 2012 r. w Krakowie

.....
(data i miejsce urodzenia dziecka lub ucznia)

PESEL: [REDAKTOWANE]

.....
(numer PESEL dziecka lub ucznia, a w przypadku braku numeru PESEL – seria i numer dokumentu potwierdzającego jego tożsamość)

[REDAKTOWANE]

.....
(adres zamieszkania dziecka lub ucznia)

Integracyjny Punkt Przedszkolny „Tuptusie”, 83-000 Pruszcz Gdański, ul. Grunwaldzka 73/1,
roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne

(nazwa i adres przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły lub ośrodka, o którym mowa w art. 2 pkt 7
ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, a w przypadku ucznia – także oznaczenie oddziału w szkole
oraz nazwa zawodu¹)

[REDAKTOWANE]

(imiona i nazwiska rodziców² oraz adres ich zamieszkania)

- 1 Nazwę zawodu wpisuje się wyłącznie w przypadku ucznia uczęszczającego do szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe.
- 2 Zgodnie z art. 4 pkt 19 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, przez rodziców należy rozumieć także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem.

na okres³: od **1 września 2019 r. na okres pierwszego etapu edukacyjnego**
ze względu na⁴:

- 1) niepełnosprawność dziecka lub ucznia:
 - a) niesłyszące,
 - b) słabosłyszące,
 - c) niewidzące,
 - d) słabowidzące,
 - e) niepełnosprawne ruchowo, w tym z afazją,
 - f) niepełnosprawne intelektualnie w stopniu lekkim,
 - g) niepełnosprawne intelektualnie w stopniu umiarkowanym,
 - h) niepełnosprawne intelektualnie w stopniu znacznym,
 - i) z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera,
 - j) z niepełnosprawnością sprzężoną⁵,
- 2) niedostosowanie społeczne,
- 3) zagrożenie niedostosowaniem społecznym.

Diagnoza:

Zespół Orzekający przedstawia diagnozę funkcjonowania dziecka lub ucznia, z uwzględnieniem potencjału rozwojowego oraz mocnych stron i uzdolnień dziecka lub ucznia oraz występujących w środowisku nauczania i wychowania barier i ograniczeń utrudniających jego funkcjonowanie:

Oskar spełnia kryteria objawowe autyzmu – ma trudności w nawiązywaniu właściwych dla wieku relacji rówieśniczych, trudności w interakcjach społecznych, zaburzenia komunikacji werbalnej i niewerbalnej, stereotypowe zabawy i zainteresowania, ograniczony kontakt wzrokowy. Występują także zaburzenia integracji sensorycznej, wybiórczość diety, charakterystyczne chodzenie na placach, zaburzenia snu, echolalie, nieprawidłowy zapis EEG. U chłopca zauważalne są cechy świadczące o nadwrażliwości w odbiorze i odczuwaniu bodźców węchowych. Oskar pozostaje pod opieką lekarza psychiatry. Dostarczona dokumentacja medyczna wskazuje na rozpoznanie całościowych zaburzeń rozwojowych o typie autyzmu. Dziecko aktualnie objęte jest działaniami terapeutyczno-ogólnorozwojowymi w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju (opinia nr.... wydana przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną nr 4 w Gdańsku). Oskar posiada też orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego na czas edukacji przedszkolnej z uwagi na autyzm (orzeczenie nr.... wydane przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną nr 4 w Gdańsku).

W opinii nauczycieli przedszkola chłopiec wykazuje się adekwatną do wieku samodzielnością w zakresie samoobsługi. Dziecko rozumie polecenia, potrafi współpracować z osobą dorosłą. Wyróżnia się bogatą wyobraźnią, dobrymi zdolnościami myślenia logicznego, umiejętnościami konstrukcyjnymi. Podczas zajęć wychowania przedszkolnego wymaga wsparcia nauczyciela „cienia” z uwagi na trudności w funkcjonowaniu społeczno-emocjonalnym oraz problemy z koncentracją uwagi. Objęty jest też działaniami terapeutyczno-edukacyjnymi w ramach realizowanego indywidualizowanego programu. Oskar dobrze pracuje w małej grupie przy wsparciu osoby dorosłej.

Podczas badania psychologicznego Oskar podejmuje efektywną współpracę z diagnostą. Bez problemu rozstaje się z matką, pracuje samodzielnie i radzi sobie w sytuacji zadaniowej. Chłopiec dobrze

3 Orzeczenie wydaje się na okres wychowania przedszkolnego, roku szkolnego albo etapu edukacyjnego. W przypadku ucznia szkoły ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej termin ważności orzeczenia nie może przypadać później niż koniec roku szkolnego, w roku kalendarzowym, w którym uczeń kończy 24. rok życia.

4 Właściwe podkreślić; w przypadku gdy potrzeba kształcenia specjalnego wynika zarówno z występowania u ucznia niepełnosprawności, jak i niedostosowania społecznego albo zagrożenia niedostosowaniem społecznym, należy podkreślić występującą u ucznia niepełnosprawność lub niepełnosprawności (pkt 1 lit. a-j) oraz niedostosowanie społeczne (pkt 2) albo zagrożenie niedostosowaniem społecznym (pkt 3).

5 Wskazać współwystępujące niepełnosprawności, o których mowa w lit. a-i.

koncentruje się podczas zadań wykonawczych, opartych na manipulacji materiałem wzrokowym – co wpisuje się w zainteresowania dziecka (klocki, układanki). Podczas prób angażujących motorykę małą lub niektórych prób werbalnych wymaga kontroli i kierowania uwagą. Zauważalne są stereotypy w podejmowaniu zabaw. Oskara cechuje specyficzna prozodia oraz mimika. Dziecko nie inicjuje kontaktu, lecz odpowiada na zadawane pytania. Udziela krótkich, konkretnych odpowiedzi. Bardzo dba o logikę i precyzję odpowiedzi. Początkowo obserwuje się wzmożone napięcie związane z kontaktem z drugą osobą, niepokój manipulacyjny (Oskar manipuluje dużym klockiem Lego podczas wykonywania prób werbalnych). Unika kontaktu wzrokowego, nawiązuje go sporadycznie. Tempo pracy – zmienne, w zależności od rodzaju próby badawczej. Dobrze reaguje na pochwały oraz nagrody – co należy wykorzystać podczas wprowadzania systemu motywacyjnego w czasie zajęć edukacyjnych. Zdarza się też, że porażka szybko frustruje go i w przypadku problemów – odmawia wykonania zadania. Zachęcony podejmuje jednak próbę, szczególnie, gdy zadanie zostanie dostosowane do jego potrzeb i możliwości.

Aktualne badanie psychologiczne ujawniło prawidłowy rozwój zdolności poznawczych i dobry potencjał intelektualny Oskara. Rozwój sfer – wyrównany, zarówno inteligencja werbalna, jak i praktyczno-wykonawcza plasują się na poziomie wyników powyżej przeciętnej. Analiza profilu ujawnia jednak dysharmonię w zakresie rozwoju psychoruchowego, związaną z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi. Wysoki poziom rozwoju osiągają zdolności myślowe. Chłopiec bardzo sprawnie uogólnia i tworzy kategorie nadrzędne, co świadczy o prawidłowo wykształcających się wyższych czynnościach umysłowych typu zdolności pojęciowe. Powyżej przeciętnej plasują się także zdolności arytmetyczne oraz logiczne i operacyjne. Oskar sprawnie przelicza elementy w zakresie 20, rozumie liczebniki porządkowe, wykonuje też proste obliczenia w pamięci. Dobrze radzi sobie z przekształceniami poznawczymi w pamięci. Posiada adekwatny do wieku zakres bezpośredniej pamięci słuchowej. Prawidłowo przebiega proces uczenia się sekwencji liczbowych. Na tle skali niewerbalnej najlepiej wykształcają się myślowe procesy analityczno-syntetyczne oraz zdolność przestrzennej organizacji bodźców. Oskar świetnie manipuluje bodźcami wzrokowymi. Posiada zdolności konstrukcyjne. Nie lubi jednak pracować zgodnie z instrukcją. Preferuje własne rozwiązania. Jest spostrzegawczy, o czym świadczą dobre w podskali diagnozującej: zdolność różnicowania bodźców oraz spostrzegawczość selektywna. Kompetencje językowo-pojęciowe kształtują się zgodnie z normą wiekową. Chłopiec operuje adekwatnym do wieku zasobem słownika. Posiada bogaty zasób wiadomości ogólnych. Na poziomie przeciętnym plasuje się rozumienie prostych zasad i norm społecznych. Dziecko przejawia natomiast trudności w rozpoznawaniu intencji oraz sygnałów niewerbalnych w sytuacjach interakcji społecznych. Podczas badania największe problemy sprawia Oskarowi ułożenie historyjek obrazkowych o tematyce społecznej. Badany wymaga dużego wsparcia na etapie oceny i analizy sytuacji na obrazkach oraz ukie-
runkowania myślenia przyczynowo-skutkowego w oparciu o ww. materiał wizualny. Wykonane próby ujawniły istotne deficyty w obszarze motoryki małej oraz integracji percepcyjno-motorycznej (niska grafia, bardzo słaba precyzja ruchów, wolne tempo pracy manualnej, trudności w koordynacji procesów wzrokoworuchowych, parcjalne deficyty w zakresie analizy wzrokowej, nieprawidłowy chwyt pi-sarski) – stąd Oskar może przejawiać szczególne trudności w opanowaniu umiejętności pisania. Chłopiec posługuje się lewą ręką w próbach pisania i rysowania.

Mocne strony: kompetencje werbalno-pojęciowe, dość bogaty zasób słownika oraz wiadomości ogólnych, bardzo dobre myślowe zdolności logiczno-analityczno-syntetyczne, umiejętność współpracy z osobą dorosłą w kontakcie indywidualnym, wrażliwość na pochwałę.

Zalecenia:

Zespół Orzekający zaleca:

1) (należy określić zalecane warunki i formy wsparcia umożliwiające realizację indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka lub ucznia, w tym warunków rozwijania jego potencjalnych możliwości i mocnych stron, wzmacniania aktywności i uczestnictwa dziecka lub ucznia w życiu przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły, ośrodka

lub placówki, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz jeżeli zachodzi potrzeba indywidualnego wsparcia dziecka lub ucznia ze strony dodatkowo zatrudnionej kadry – zakres tego wsparcia, wraz z uzasadnieniem).

- Chłopiec wymaga zrozumienia i akceptacji złożonych problemów rozwojowych oraz zindywidualizowanego podejścia polegającego m.in. na dostosowaniu form i metod pracy do jego kondycji psychofizycznej i specyfiki funkcjonowania poznawczego (autyzm, zaburzenia integracji sensorycznej, dysharmonia rozwoju psychoruchowego).
- W pracy ważne jest stosowanie systemu wzmocnień umożliwiających naukę nowych umiejętności oraz wykorzystywanie w tym obszarze behawioralnych metod terapeutycznych. Zaleca się opracowanie i wdrożenie systemu motywacyjnego (typu żetonowego lub innego uwzględniającego zainteresowania chłopca), dzięki któremu można będzie kształcić nawyki prawidłowych zachowań Oskara w różnych sytuacjach, w tym w środowisku szkolnym.
- Wskazane jest kontrolowanie poziomu skupienia, ukierunkowanie energii Oskara na aktualnie wykonywane zadanie, w razie potrzeby monitorowanie jego pracy na poszczególnych etapach.
- Pomocne może okazać się dzielenie zadań monottonnych, mniej atrakcyjnych dla ucznia na krótsze etapy, na których będzie w stanie się skupić; należy zadbać o zapisywanie przez chłopca ważnych informacji dotyczących np. pracy domowej, informacji nietypowych.
- Warto zadbać o to, aby podczas lekcji uczeń siedział w miejscu sprzyjającym koncentracji uwagi (z dala od okna, drzwi i innych czynników rozpraszających).
- Podczas pracy z uczniem należy wydłużać czas przeznaczony na udzielenie odpowiedzi (chłopiec dłużej analizuje komunikaty werbalne kierowane do niego bądź do grupy, ma trudności w rozumieniu przenośni, idiomów), sprawdzać rozumienie poleceń, ukierunkowywać jego pracę.
- Z uwagi na występujące u chłopca trudności w rozumieniu przenośni, przysłów, żartów czy słów wieloznacznych w zależności od kontekstu, ważne jest używanie prostego i jednoznacznego języka.
- Warto też rozwijać zasoby ucznia, szczególnie w obszarze zdolności myślowych czy umiejętności konstrukcyjnych (poprzez przygotowywanie dodatkowych kart pracy czy zadań na miarę możliwości dziecka, udział w konkursach wiedzy i umiejętności oraz kołach zainteresowań).
- Należy wyznaczać niezbyt odległe działania i określić jasno sposób ich realizacji, formułując krótkie komunikaty. Polecenia powinny być kierowane bezpośrednio do dziecka (z zachowaniem kontaktu wzrokowego), powinny być konkretne, wypowiedziane spokojnym, ale stanowczym tonem.
- Z uwagi na leworęczność należy wdrożyć zasady pracy z dzieckiem piszącym lewą ręką i zintensyfikować liczbę ćwiczeń grafomotorycznych podczas bieżącej pracy z uczniem.
- W ocenianiu postępów i umiejętności Oskara konieczne jest oddzielne traktowanie tych obszarów, w których trudności wynikają z zaburzeń ze spektrum autyzmu. Zachowania takie nie powinny być karane. W pracy wychowawczej z uczniem należy przede wszystkim skupić się na poszerzaniu repertuaru zachowań pożądanых, tłumaczeniu różnych aspektów relacji i sytuacji społecznych. Dlatego tak ważne w pierwszym etapie edukacyjnym będzie wsparcie nauczyciela wspomagającego.
- Bardzo istotne jest zapewnienie regularności w rytmie dnia. W przypadku, kiedy wiadomo, że nastąpią pewne zmiany (zmieniony plan zajęć czy każda inna zmiana rutyny), konieczne jest przygotowanie ucznia na tę sytuację.
- Oddziaływania edukacyjno-wychowawczo-terapeutyczne wobec Oskara warto oprzeć na mocnych stronach, ważne jest mobilizowanie i zachęcanie go do pokonywania trudności, dostrzeganie wysiłku poprzez częste pochwały odnoszące się do właściwych zachowań oraz do drobnych sukcesów i niewielkich postępów w zachowaniu, nawet tych, które wydają nam się naturalne.
- Szczególny nacisk należy położyć na integrację ucznia z zespołem klasowym (zadanie dla wychowawcy oraz rodziców dziecka). Istotne jest, aby chłopiec mógł pozytywnie zaistnieć i mógł być tak

postrzegany przez rówieśników (a nie tylko poprzez pryzmat zachowań trudnych, niezrozumiałych dla innych). Warto udzielać mu pomocy i wsparcia w zakresie nawiązywania prawidłowych relacji społecznych oraz uczyć umiejętności współpracy z innymi.

Uzasadnienie: z uwagi na zdiagnozowany autyzm dostosowanie metod i form pracy wpłynie korzystnie na proces nauczania i zdobywania przez ucznia umiejętności szkolnych, a także poprawi jego funkcjonowanie w kontaktach społecznych. Wsparcie nauczyciela wspomagającego w znaczący sposób usprawni funkcjonowanie dziecka oraz ułatwi mu wdrożenie się w system klasowo-lekcyjny.

2) (należy określić zalecane cele rozwojowe i terapeutyczne do realizacji podczas zajęć wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych, zajęć rewalidacyjnych, socjoterapeutycznych i resocjalizacyjnych oraz w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej dziecku lub uczniowi i, w zależności od potrzeb, jego rodzicom, przez przedszkole, inną formę wychowania przedszkolnego, szkołę, ośrodek lub placówkę, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz poradnię, wraz ze wskazaniem zalecanych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a w przypadku dzieci i uczniów niepełnosprawnych – również zalecanych rodzajów zajęć rewalidacyjnych, wraz z uzasadnieniem).

Cele rozwojowe: realizacja programu nauczania, stymulowanie ogólnego rozwoju Oskara, wspieranie wysoko rozwiniętych zdolności myślowych, opanowanie podstawowych umiejętności czytania i pisanie oraz umiejętności arytmetycznych.

Cele terapeutyczne: rozwijanie kompetencji komunikacyjnych, emocjonalno-społecznych, zwiększanie umiejętności pracy w grupie oraz współpracy z rówieśnikami, niwelowanie skutków zachowań trudnych, nauka wyrażania emocji w sposób akceptowany społecznie, doskonalenie zdolności koncentracji uwagi, intensywne usprawnianie motoryki małej i dużej, ćwiczenia precyzji ruchów oraz ich płynności, usprawnianie integracji funkcji percepcyjno-motorycznych.

Z uwagi na powyższe zaleca się:

- Rewalidację indywidualną mającą na celu m.in. naukę nawiązywania kontaktów społecznych i ich podtrzymywania, kształtowanie umiejętności rozumienia mowy niewerbalnej, rozwijanie właściwych zachowań społecznych, które umożliwią akceptację w grupie rówieśniczej, wypracowywanie adaptacyjnych sposobów regulacji emocji oraz zastosowanie ich w odpowiednich sytuacjach. Podczas pracy indywidualnej z uczniem należy też usprawniać jego zdolności motoryczno-manualne, ćwiczyć koncentrację uwagi, stymulować integrację percepcyjno-motoryczną.
- Zajęcia logopedyczne ukierunkowane na kształcenie mowy czynnej, wzbogacanie mowy opowieściowej oraz kształcenie szeroko rozumianych kompetencji językowo-komunikacyjnych.
- Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne, pomoc i życzliwe podejście podczas bieżącej pracy z uczniem w celu minimalizowania napięcia emocjonalnego, kształcenia umiejętności nazywania własnych emocji, rozwijania prawidłowej postawy motywacyjnej oraz budowania poczucia własnej wartości.
- Udział Oskara w grupowych (obejmujących niewielką liczbę uczniów) zajęciach rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne w celu zwiększenia umiejętności pracy w grupie oraz współpracy z rówieśnikami (zaleca się wdrożenie treningu umiejętności społecznych). Chłopiec powinien być uczony m.in.: jak interpretować wskazówki społeczne; powinien też trenować sposoby reagowania w różnych towarzyskich sytuacjach, podtrzymywać konwersację.

Uzasadnienie: powyższe formy wsparcia przyczynią się do kształtowania inteligencji emocjonalno-społecznej, umiejętności współpracy z innymi, wypracowywania właściwej postawy motywacyjnej oraz budowania poczucia własnej wartości, co pozytywnie wpłynie na proces internalizacji norm zachowania i ich umiejętnego stosowania w praktyce.

3) (należy określić wszystkie możliwe formy kształcenia specjalnego, poczynając od najkorzystniejszej dla dziecka lub ucznia, według Zespołu Orzekającego, formy kształcenia specjalnego, wraz z uzasadnieniem).

Z uwagi na diagnozę autyzmu wskazana jest nauka w szkole integracyjnej lub w szkole ogólnodostępnej z oddziałami integracyjnymi. Uczeń może kontynuować kształcenie specjalne w klasie ogólnodo-

stępnej, ale pod warunkiem otrzymania dodatkowego wsparcia w postaci nauczyciela przygotowanego do pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Uzasadnienie: wsparcie dodatkowego nauczyciela „cienia” przygotowanego do pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi da szansę na poprawę funkcjonowania społecznego chłopca i umożliwi mu wdrożenie się w system klasowo-lekcyjny. Taka forma kształcenia specjalnego jest najbardziej optymalna z punktu widzenia realizacji zadań rozwojowych i edukacyjnych (adekwatnych do indywidualnych potrzeb ucznia oraz posiadanego przez niego potencjału).

4) (należy określić potrzebę realizacji wybranych zajęć wychowania przedszkolnego lub zajęć edukacyjnych indywidualnie z dzieckiem lub uczniem lub w grupie liczącej do 5 dzieci lub uczniów – w przypadku dziecka lub ucznia napotykającego na trudności w funkcjonowaniu wspólnie z oddziałem przedszkolnym lub szkolnym, wraz z uzasadnieniem).

Brak wskazań (do decyzji zespołu szkolnych specjalistów i nauczycieli).

5) (należy określić zalecane działania ukierunkowane na poprawę funkcjonowania dziecka lub ucznia i wzmacnianie jego uczestnictwa w życiu przedszkola, innej formy wychowania przedszkolnego, szkoły, ośrodka lub placówki, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz działania wspierające rodziców dziecka lub ucznia, wraz z uzasadnieniem).

- Zaleca się aktywizację ucznia poprzez udział we wspólnych przedsięwzięciach z rówieśnikami (np. wycieczkach i wyjściach szkolnych, zuchach, zajęciach teatralnych i sportowych) w celu rozwijania umiejętności społecznych.
- W podejściu wychowawczym wskazane jest stosowanie łagodnych i jednocześnie konsekwentnych oddziaływań.
- Ważna jest współpraca z psychologiem i pedagogiem szkolnym, koniecznie w porozumieniu z rodzicami Oskara, w celu wypracowania najlepszych oddziaływań wychowawczych. Niezbędny jest jednolity sposób działania, poparty systemem motywacyjnym lub inną formą wzmacniającą sukcesy dziecka. We współpracy z chłopcem warto w miarę możliwości zbudować dobrą podstawę do nawiązania z nim relacji, a dopiero potem stawiać stopniowo wymagania i opierać się na zainteresowaniach dziecka, co może wzmocnić motywację do pracy i wpłynąć pozytywnie na ogólne jego funkcjonowanie.
- W trosce o zdrowie i dobrostan psychiczny chłopca zaleca się udział w zajęciach sportowych, na które będzie mógł regularnie uczęszczać. Warto zadbać o intensyfikację aktywności ruchowej Oskara.
- Uczniowi należy wyznaczać obowiązki i stawiać wymagania na miarę jego możliwości, odpowiednio do wieku, aby uczyć samodzielności i odpowiedzialności.
- Konieczne jest ograniczenie spędzania wolnego czasu przy mediach elektronicznych (komputer, tablet, tv, telefon) na rzecz spędzania czasu wspólnie z rodziną, np. spacerów, rozmów, grania w gry planszowe (nauka postępowania zgodnie z zasadami gry, radzenie sobie w sytuacji porażki) lub ćwiczenia umiejętności samodzielnego organizowania swojego czasu wolnego, konieczna intensyfikacja ćwiczeń grafomotorycznych.
- Niezbędna jest ścisła współpraca rodziców z nauczycielami i terapeutami w związku z koniecznością ujednolicenia oddziaływań i poszerzania rodzicielskich kompetencji w obszarze stymulowania rozwoju dziecka. Konieczna będzie psychoedukacja rodziców w zakresie pracy z dzieckiem z autyzmem.
- Zaleca się opiekę lekarza psychiatry dla dzieci i młodzieży.

Uzasadnienie: aktywizacja społeczna chłopca pozytywnie wpłynie na jego funkcjonowanie w szkole i środowisku, przyczyni się do dalszego rozwoju i lepszego wykorzystania posiadanego potencjału. Udział rodziców w procesie terapeutycznym i edukacyjnym wzmocni efekty podejmowanych działań przez nauczycieli oraz szkolnych specjalistów.

6) (należy określić, w zależności od potrzeb dziecka lub ucznia niepełnosprawnego, niezbędny w procesie kształcenia sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych, wraz z uzasadnieniem⁶).

Nie dotyczy.

7) (należy określić zalecane sposoby oceny efektów działań podjętych przez przedszkole, inną formę wchowania przedszkolnego, szkołę, ośrodek lub placówkę, o których mowa w art. 2 pkt 7 i 8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, w celu realizacji zaleceń, o których mowa w pkt 1-6).

Na bieżąco monitorowanie efektów edukacyjnych i terapeutycznych przy ewaluowaniu IPET-u wspólnie z rodzicami ucznia. Konieczne będzie systematyczne dokonywanie wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia w celu wprowadzania niezbędnych korekt w Indywidualnym Programie Edukacyjno-Terapeutycznym, szczególnie w zakresie proponowanych Oskarowi systemów motywacyjnych oraz opracowywanych dostosowań wymagań edukacyjnych.

Dodatkowe informacje:

(w zależności od potrzeb podaje się dodatkowe istotne informacje o dziecku lub uczniu, w szczególności o wspomagającej lub alternatywnej metodzie komunikacji (AAC), którą posługuje się dziecko lub uczeń).

W przypadku wydania nowego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego należy wskazać okoliczności, które Zespół Orzekający uznał za istotne dla rozstrzygnięcia oraz wyjaśnić powody, na podstawie których stwierdzono potrzebę wydania nowego orzeczenia⁷.

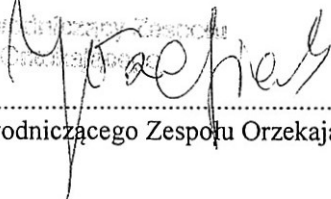
Nie dotyczy.

Orzeczenie uchyla⁸:

1) orzeczenie nr o potrzebie kształcenia specjalnego z dnia wydane przez

2) orzeczenie nr o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych zespołowych/indywidualnych⁹ z dnia wydane przez

Od niniejszego orzeczenia przysługuje odwołanie do Pomorskiego Kuratora Oświaty w Gdańsku, ul. Wały Jagiellońskie 24, 80-853 Gdańsk, za pośrednictwem Zespołu Orzekającego, który wydał orzeczenie, w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia.

Przewodniczący Zespołu Orzekającego

(podpis Przewodniczącego Zespołu Orzekającego)

Otrzymuje:

Wnioskodawca

(adres zamieszkania albo adres do korespondencji – jeżeli jest inny niż adres zamieszkania)

6 Wypełnia się w przypadku dziecka lub ucznia niepełnosprawnego.

7 Wypełnia się w przypadkach, o których mowa w 18 ust. i rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz.U. poz. 1743).

8 Wypełnia się w przypadku wydania nowego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

9 Właściwe podkreślić.

MODUŁ II – Sesja III**RÓŻNORODNOŚĆ JAKO WARTOŚĆ I POTENCJAŁ GRUPY.
CYTATY – KEN ROBINSON.**

„Kreatywność jest obecnie w edukacji tak ważna jak umiejętność czytania i pisanie, i powinniśmy traktować je równorzędnie”.

„Wielcy nauczyciele zawsze rozumieli, że ich zadaniem nie jest nauczanie przedmiotu, ale uczenie uczniów”.

„Wielu w najwyższym stopniu utalentowanych, błyskotliwych ludzi myśli, że takimi nie są – ponieważ rzeczy, w których byli dobrzy nie były w szkole cenione, albo były wręcz piętnowane”.

„Jeśli nie jesteś gotowy, żeby popełnić błąd, nigdy nie zrobisz nic oryginalnego”.

„Wszystkie dzieci mają ogromne talenty – a my trwonimy je bezlitośnie”.

„Edukacja ma nas rzekomo przenieść w przyszłość, której nie jesteśmy w stanie przewidzieć”.

„W edukacji zawsze chodzi o relacje. Wspaniali nauczyciele to nie tylko dobrzy instruktorzy czy administratorzy testów. To mentorzy pełniący rolę życiowej inspiracji dla swoich uczniów”.

„Z mojego doświadczenia wynika, że jednym z głównych powodów, dla których tak wielu ludzi myśli, że nie są kreatywni, jest to, że po prostu nie znaleźli swojego środka wyrazu”.

„Żywioł to miejsce, w którym to, co kochamy robić, spotyka się z tym, w czym jesteśmy dobrzy”.

„Faktem jest, że przy wyzwaniach, przed którymi stoimy, edukacja nie potrzebuje reformy – potrzebuje transformacji”.

MODUŁ III – Sesja I**OBOWIAZKI NAUCZYCIELI**

Przygotowywanie dokumentacji – IPET, WOPFU.	Planowanie lekcji zgodnie z podstawą programową.
Przygotowywanie materiałów do lekcji.	Organizowanie wycieczek, wyjść.
Układanie sprawdzianów, prac domowych.	Dostosowywanie sprawdzianów, prac domowych.
Indywidualne rozmowy z uczniami.	Indywidualne rozmowy z rodzicami.
Konstruowanie systemów motywujących.	Poszukiwanie inspiracji do prowadzenia lekcji.
Posiadanie informacji nt. zaburzeń i trudności występujących u uczniów.	Rozmowy z pedagogiem/psychologiem szkolnym.
Wykrywanie niezdiagnozowanych trudności ucznia.	Organizowanie zajęć spoza podstawy programowej.
Wychodzenie z uczniem w trakcie lekcji w sytuacjach napięcia emocjonalnego.	Pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych ucznia (jedzenie, ubieranie się, toaleta).
Dostosowywanie środowiska klasowego.	Dobór odpowiednich narzędzi dla uczniów ze SPE.
Prowadzenia działań integrujących klasę.	Dodatkowe tłumaczenie zagadnień lekcyjnych uczniom, którzy tego potrzebują.
Dbanie o bezpieczeństwo ucznia/uczniów w trakcie trwania przerwy.	Towarzyszenie uczniowi, który ma wydłużony czas na wykonanie zadania.

MODUŁ III – Sesja II

Dostosowanie wymagań oraz form i metod pracy do indywidualnych potrzeb uczniów.

UCZNIOWIE SŁABOWIDZĄCY

U takich dzieci niepełnosprawność w zakresie widzenia oznacza osłabienie wzroku, które nawet przy użyciu szkielek korekcyjnych wpływa negatywnie na ich osiągnięcia szkolne. Wobec nich można zastosować następujące dostosowania wymagań edukacyjnych:

1. właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odblaskowi pojawiającego się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność),
2. udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej,
3. zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań),
4. umożliwienie dziecku korzystania z kaset lub z nagrań lektur szkolnych, tzw. audiobooków,
5. częste zadawanie pytania „Co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych,
6. udostępnienie materiałów drukowanych powiększoną czcionką (Arial),
7. wyróżnienie ważnych treści za pomocą markera,
8. ograniczenie liczby materiałów do czytania,
9. zapewnienie czasu na wypoczynek oczu i wydłużenie czasu przeznaczonego na pracę z tekstem,
10. umożliwienie pracy z użyciem sprzętu wspomagającego widzenie np. laptop, lupa,
11. zapewnienie odpowiedniego oświetlenia w miejscu pracy,
12. przewaga odpowiedzi ustnych nad pisemnymi,
13. ćwiczenia nie mogą angażować receptorów wzroku dłużej niż przez 15 minut,
14. w geometrii należy wprowadzać uproszczone konstrukcje z ograniczoną do koniecznych liczbą linii pomocniczych i konstrukcje geometryczne wykonywać na kartkach większego formatu niż zwykła kartka papieru.

UCZNIOWIE SŁABOSŁYSZĄCY

1. zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla ucznia w pierwszej ławce najlepiej w rzędzie od okna; uczeń, będąc blisko nauczyciela, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust,
2. umożliwić odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji, co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi,
3. nauczyciel, mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu ucznia zwrócony twarzą w jego stronę – nie powinien chodzić po klasie czy być odwrócony twarzą do tablicy; to utrudnia uczniowi odczytywanie mowy z jego ust,
4. należy mówić do ucznia wyraźnie, używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji,
5. trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas, m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami; takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi,
6. nauczyciel powinien ocenić, czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez ucznia niedosłyszającego (w przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie),

7. uczeń niedosłyszający powinien siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.,
8. w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy, m.in. zapisanie nowego tematu,
9. można przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopią i udostępniali je koledze,
10. konieczne jest aktywizowanie ucznia do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy,
11. nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do ucznia niesłyszącego, zadawać pytania – ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu,
12. z uwagi na wolne tempo czytania dziecko potrzebuje więcej czasu na przeczytanie całej książki; dla ułatwienia zrozumienia treści nauczyciel może podać pytania pomocnicze, na które uczeń powinien przygotować odpowiedzi – czytając wcześniej lekturę,
13. jeżeli pisanie ze słuchu sprawia dziecku niedosłyszającemu duże trudności, można je zastąpić inną formą ćwiczeń w pisaniu: a) przepisywanie zdań z uzupełnieniem „luk” odpowiednimi wyrazami; b) utrwalanie znanych zasad pisowni i zwrotów gramatycznych – dobieranie odpowiednich wyrazów, uwzględniając ich rodzaj, osobę, liczbę; c) sprawdzanie notatek ucznia i uzupełnianie ich,
14. przygotowanie przed lekcją planu pracy na lekcji i przekazanie go uczniowi, aby mógł być na bieżąco z każdym etapem lekcji.

SPECYFICZNE TRUDNOŚCI W UCZENIU SIĘ

A. **Dysgrafia**, czyli nieczytelne pismo:

- a. dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści. Wymagania merytoryczne co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólne, takie same, jak dla innych uczniów,
- b. sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne, np., jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepisać ustnie z tego zakresu materiału,
- c. można też skłaniać ucznia do pisania drukowanymi literami lub na komputerze.

B. **Dysortografia**, czyli trudności z poprawną pisownią pod względem ortograficznym, fonetycznym, interpunkcyjnym itd.

- a. systematyczne sprawdzanie ćwiczeń wykonywanych samodzielnie przez ucznia,
- b. dostosowanie wymagań dotyczy głównie formy sprawdzania i oceniania wiedzy z tego zakresu; zamiast klasycznych dyktand można robić sprawdziany polegające na uzasadnianiu pisowni wyrazów; odwołując się do znajomości zasad ortograficznych, należy oceniać odrębnie merytoryczną stronę pracy i odrębnie poprawność pisowni, nie wpisując tej drugiej oceny do dziennika; w żadnym wypadku dysortografia nie uprawnia do zwolnienia ucznia z nauki ortografii i gramatyki.

C. **Dyskalkulia**, czyli trudności w liczeniu. Oceniany jest przede wszystkim tok rozumowania, a nie techniczna strona liczenia. Uczeń ma bowiem skłonność do przestawiania kolejności cyfr w lic-

bie i przez to jej zapis jest błędny. Zły wynik końcowy wcale nie świadczy o tym, że uczeń nie rozumie zagadnienia. Dostosowanie wymagań będzie więc dotyczyło tylko formy sprawdzenia wiedzy poprzez koncentrację na prześledzeniu toku rozumowania w danym zadaniu i jeśli jest on poprawny – wystawienie uczniowi oceny pozytywnej.

D. Dysleksja, czyli trudności w czytaniu przekładające się często również na problemy ze zrozumieniem treści. Symptomy trudności:

- a. trudności w opanowaniu techniki czytania, tj. głoskowanie, sylabizowanie, przekręcanie wyrazów, domyślanie się, wolne lub nierówne tempo, pauzy, niezwracanie uwagi na interpunkcję,
- b. niepełne rozumienie treści tekstów i poleceń, uboższe słownictwo,
- c. trudności w pisaniu, szczególnie ze słuchu, liczne błędy, np. mylenie z-s, d-t, k-g-d,
- d. błędy w zapisywaniu zmiękczeń, głosek i-je,
- e. błędy w zapisywaniu głosek nosowych ą-om, ę-em,
- f. opuszczanie, dodawanie, przestawianie, podwajanie liter i sylab,
- g. błędy gramatyczne w wypowiedziach ustnych i pisemnych,
- h. trudności w formułowaniu wypowiedzi pisemnych na określony temat,
- i. trudności w uczeniu się ze słuchu na lekcji, korzystaniu z wykładów, zapamiętywaniu, rozumieniu poleceń złożonych, instrukcji,
- j. trudności z zapamiętaniem liter alfabetu, mylenie liter podobnych kształtem l-t-ł,
- k. mylenie liter zbliżonych kształtem, lecz inaczej ułożonych w przestrzeni b-d-g-p, w-m,
- l. opuszczanie drobnych elementów graficznych liter (kropki, kreski),
- m. błędy w przepisywaniu i pisaniu z pamięci,
- n. nieprawidłowe trzymanie przyborów do pisania,
- o. wolne tempo pisania, męczliwość ręki,
- p. niekształtne litery, nieprawidłowe łączenia – obniżona czytelność pisma,
- q. nieumiejętność zagospodarowania przestrzeni kartki.

Ogólne zasady postępowania z uczniem z dysleksją rozwojową

1. ograniczać czytanie obszernych lektur do rozdziałów istotnych ze względu na omawianą tematykę, akceptować korzystanie z nagrań fonicznych, w wyjątkowych przypadkach z ekrani-zacji, jako uzupełnienia samodzielnie przeczytanych rozdziałów,
2. kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów (wolne tempo czytania, słabe rozumienie jednorazowo prze-czytanego tekstu może uniemożliwić wykazanie się wiedzą z danego materiału),
3. ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisania zmniejszyć liczbę zadań (poleceń) do wy-konania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużyć czas pracy dziecka,
4. ograniczać teksty doczytania i pisania na lekcji do niezbędnych notatek, których nie ma w podręczniku,
5. pisemne sprawdziany powinny ograniczać się do sprawdzanych wiadomości, wskazane jest, zatem stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, tekstów z lukami – pozwoli to uczniowi skoncentrować się na kontrolowanej tematyce, a nie na poprawności pisania,
6. wskazane jest preferowanie wypowiedzi ustnych. Sprawdzanie wiadomości powinno odby-wać się często i dotyczyć krótszych partii materiału. Pytania kierowane do ucznia powinny być precyzyjne,
7. unikać wrywania do odpowiedzi. Jeśli to możliwe, uprzedzić ucznia (na przerwie lub na po-czątku lekcji), że będzie dzisiaj pytany. W ten sposób umożliwiamy uczniowi przypomnienie wiadomości, skoncentrowanie się, a także opanowanie napięcia emocjonalnego często blo-kującego wypowiedź,

8. dobrze jest posadzić dziecko blisko tablicy, dzięki temu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie liczba bodźców rozpraszających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela, bliskość tablicy pozwoli zmniejszyć liczbę błędów przy przepisywaniu,
9. podczas oceny prac pisemnych nie uwzględniać poprawności ortograficznej lub oceniać ją opisowo. Należałoby pozwolić uczniom na korzystanie ze słowników ortograficznych podczas pisania wypracowań i prac klasowych,
10. postępy w zakresie ortografii sprawdzać za pomocą dyktand z komentarzem, okienkiem ortograficznym, pisanie z pamięci. Zakres sprawdzianu powinien obejmować jeden rodzaj trudność ortograficznych – umożliwi to skoncentrowanie się na zagadnieniu, tym samym zmniejszając liczbę błędów i dając poczucie sukcesu,
11. w przypadku ucznia z dysgrafią wskazane jest akceptowanie pisma drukowanego, pisma na maszynie, komputerze, zwłaszcza prac obszernych (wypracowań, referatów). Nie należy również oceniać estetyki pisma, np. w zeszytach. Jeśli pismo dziecka jest trudne do odczytania, można zamienić pracę pisemną na wypowiedź ustną,
12. nauczyciel powinien znać dobrze specyfikę problemu dysleksji, dysortografii i dysgrafii, ponieważ umożliwi mu to rozumienie problemów dziecka.

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych:

1. nie wymagać, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst, wskazywać wybrane fragmenty dłuższych tekstów do opracowania w domu i na nich sprawdzać technikę czytania,
2. dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu,
3. starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów,
4. czytanie lektur szkolnych lub innych opracowań rozłożyć w czasie, pozwalać na korzystanie z książek "mówionych",
5. uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu,
6. precyzyjnie formułować polecenia,
7. jak najczęściej stosować środki wizualne i skojarzeniowe,
8. w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
9. pomagać w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażeń i zwrotów,
10. nie obniżać ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach,
11. podać uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wводу, treść, styl, kompozycja itd.),
12. dawać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek,
13. w przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie,
14. pozwalać na wykonywanie prac na komputerze,
15. podczas prezentacji materiału zestawiać zjawiska gramatyczne języka polskiego ze zjawiskami gramatycznymi charakterystycznymi dla języka obcego,
16. w przedmiotach ścisłych: podczas wykonywania ścisłych operacji wymagających wielokrotnych przekształceń należy umożliwić dziecku ustne skomentowanie wykonywanych działań. W przypadku prac pisemnych z przedmiotów ścisłych i im pokrewnych nauczyciel powinien zwrócić uwagę na graficzne rozplanowanie sprawdzianów – pod treścią zadania powinno być wolne miejsce na rozwiązanie. Pozwoli to uniknąć niepotrzebnych pomyłek przy przepisywaniu zadań na inną stronę np. gubienia, mylenia znaków, cyfr, symboli, tak charakterystycznych dla dzieci z dysleksją,

17. materiał programowy wymagający znajomości wielu wzorów, symboli, przekształceń można podzielić na mniejsze partie. Tam, gdzie jest taka możliwość, pozwolić na korzystanie z gotowych wzorów, tablic itp.,
18. uwzględniać trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr.

UCZEŃ Z NADPOBUDLIWOŚCIĄ PSYCHORUCHOWĄ Z DEFICYTEM UWAGI

1. posadzić ucznia z dala od okna, ze spokojnym uczniem,
2. nie zniechęcać i nie dyskwalifikować za pierwszą złą odpowiedź,
3. nie odpytywać w stanie silnego pobudzenia,
4. wyznaczać uczniowi konkretny cel i działanie,
5. dzielić zadania na mniejsze możliwe do zrealizowania etapy,
6. pomagać uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
7. wydawać jasno sprecyzowane polecenia (na raz tylko jedno polecenie),
8. skracać zadania poprzez dzielenie ich na mniejsze polecenia cząstkowe,
9. sprawdzać stopień zrozumienia wprowadzonego materiału,
10. dzielić dłuższe sprawdziany na części,
11. wydłużać czas odpowiedzi,
12. utrzymywać stały kontakt z rodzicami,
13. nie dyskwalifikować ucznia za pierwszą złą odpowiedź,
14. uczyć robienia planów i harmonogramów, list, tabel, spisów, do których uczeń może się odwołać, kiedy się zagubi.

UCZEŃ ZDOLNY

- A. Należy stosować następujące zasady:
 - a. indywidualizacji,
 - b. stopniowania trudności,
 - c. systematyczności,
 - d. udzielania pomocy koleżeńskiej,
 - e. powierzanie odpowiedzialnych ról.
- B. Metody pracy z uczniem zdolnym:
 - a. aktywizujące,
 - b. problemowe,
 - c. praktycznego działania, czyli pogładowe,
 - d. zespołowe z uwzględnieniem indywidualnych zdolności (asystent, lider),
 - e. wskazane są zadania o zwiększonym stopniu trudności (projekty),
 - f. teksty źródłowe-analiza,
 - g. uczestnictwo w konkursach, olimpiadach przedmiotowych lub artystycznych,
 - h. przynależność do kół zainteresowań.

UCZEŃ Z AUTYZMEM, ZESPOŁEM ASPERGERA

- A. Należy stosować następujące zasady:
 - a. zminimalizowanie lub całkowite wyeliminowanie elementów rozpraszających,
 - b. posadzenie ucznia blisko nauczyciela,
 - c. zachowanie schematu pracy i stałości działań edukacyjnych (np. zajmowanie tej samej ławki lub stolika podczas zajęć),

- d. opracowanie planu codziennych zajęć i każdorazowe zapoznanie z nim ucznia,
 - e. wcześniejsze informowanie o zmianach np. w rozkładzie zajęć lekcyjnych, uprzedzanie o zastępstwach na lekcjach, wyjściach, wizytach nowych osób. Informowanie, w jaki sposób trzeba się zachować w nowej sytuacji,
 - f. wyraźne zaznaczanie końca określonej aktywności, zabawy, zadania, zanim przejdzie się do następnych,
 - g. kierowanie poleceń indywidualnie do dziecka. Zwracanie się do niego po imieniu. Właściwe używanie zaimków osobowych Ja i Ty,
 - h. podczas rozmowy używanie prostego i jednoznacznego języka,
 - i. wyjaśnianie metafor i przenośni, wyrazów bliskoznacznych, żartów lub dowcipów użytych podczas prowadzenia lekcji,
 - j. popieranie informacji słownej gestami, mimikę.
- B. Sposoby dostosowań:
- a. uzupełnianie rysunkiem, zdjęciem, filmem lub modelem przekazywanych podczas lekcji treści abstrakcyjnych, szczególnie na przedmiotach ścisłych,
 - b. w razie potrzeby wydłużanie czasu przeznaczanego na wykonywanie poszczególnych zadań i prac pisemnych,
 - c. dzielenie trudniejszego lub dłuższego zadania na kilka części,
 - d. sprawdzanie zrozumienia czytanego tekstu poprzez zadawanie dodatkowych pytań: „Co się wydarzyło? Gdzie? Kiedy? Dlaczego?” itp.,
 - e. dostosowywanie pomocy dydaktycznych i treści zadań do zainteresowań ucznia (np. obliczanie różnicy czasu na podstawie rozkładów jazdy).

UCZEŃ Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ W STOPNIU LEKKIM

1. postrzeganie konkretnego ucznia bez presji wymogów programowych, z założeniem, że obowiązująca jest podstawa programowa, a nie – często bardzo ambitne – wybrane przez nauczycieli programy nauczania,
2. zredukowanie do niezbędnego minimum tematyki o wysokim stopniu abstrakcji,
3. nauczanie oparte na konkretach, ciągłe odwoływanie się do doświadczenia dziecka – stosowanie metod poglądowych:
 - umożliwianie korzystania z różnorodnych pomocy dydaktycznych (plakaty, plansze, kalkulator, liczmany),
 - wykorzystywanie zasobów multimedialnych, ułatwiających skupienie uwagi,
 - jak najczęstsze korzystanie z modeli, konkretów, okazów, liczmanów, przedmiotów możliwych do bezpośredniego poznania, w drugiej kolejności ze słowa mówionego, zaś najrzadziej z tekstu do przeczytania,
 - przedstawianie zagadnień na konkretnych przykładach odwołujących się do wydarzeń bliższych dziecku podczas omawiania treści o charakterze abstrakcyjnym, wymagających logicznego myślenia,
4. stosowanie przystępnych instrukcji wykonania zadania – obrazkowej, obrazkowo – słownej, multimedialnej,
5. troska o przystępność języka: instrukcje krótkie, jednoznaczne i zrozumiałe, zwarte i precyzyjne komunikaty słowne,
6. dokładne instruowanie wstępne, ciągłe dostarczanie wskazówek w trakcie pracy, stosowanie powtórzeń, ograniczanie instrukcji słownych na rzecz słowno-pokazowych, ciągła kontrola działań ucznia,

7. stosowanie metod i oddziaływań na ucznia, które spowodują jego rzeczywiste zainteresowanie zadaniem, np. przygotowanie krótkich tekstów do czytania (z wyraźnym oznaczeniem najważniejszych fragmentów) lub treści zadań matematycznych wykorzystujących hobby lub fascynacje dziecka,
8. tworzenie map myśli jako sposób notowania treści lekcji,
9. opracowanie zindywidualizowanych materiałów pozwalających uczniowi na wielostronne przyswajanie treści edukacyjnych w sposób interesujący i dostosowany do jego preferencji,
10. ułatwianie dziecku wykonanie zadania i opanowanie danej umiejętności poprzez dzielenie jej na etapy,
11. rozwijanie strategii pamięciowych ucznia oraz kompensowanie braków w tym zakresie (np. nauka tworzenia notatek obrazkowych przedstawiających sekwencje niezbędnych kroków do rozwiązania zadania, określających elementy pracy, którą należy przygotować),
12. wykorzystywanie umownych znaków porządkujących pracę na lekcji, np. kolorowe karteczki, symbole (piktogramy), a także możliwe do wykorzystania symboliczne rysunki z systemów zastępczej komunikacji,
13. stosowanie zasady stopniowania trudności – rozpoczynanie od rzeczy prostych,
14. praca dydaktyczna polegająca przede wszystkim na nauczaniu czynnościowym, opartym na działaniu ucznia, jego aktywności, zaangażowaniu, przeżywaniu, odkrywaniu i poznawaniu,
15. większy nacisk na ćwiczenia w mówieniu mające zastosowanie w sytuacjach dnia codziennego niż na ćwiczenia w pisaniu,
16. niezależnie od etapu kształcenia i poziomu abstrakcji matematycznej wykonywanie czynności konkretnych, wyobrażonych i abstrakcyjnych,
17. w odniesieniu do uczniów w młodszym wieku szkolnym położenie dużego nacisku na dostarczanie im jak największej liczby doświadczeń z zakresu manipulowania przedmiotami, porównywania, przeliczania konkretów, orientacji w przestrzeni w celu ułatwienia nabywania umiejętności matematycznych,
18. ukazywanie związku między wiedzą nabywaną podczas zajęć a jej praktycznym wykorzystywaniem w różnych sytuacjach życia codziennego,
19. stwarzanie sytuacji pozwalających na systematyczne powtarzanie opanowanych umiejętności,
20. branie pod uwagę możliwości ucznia, jego ograniczeń, zainteresowań, właściwego dla niego tempa pracy.

MODUŁ III – Sesja II

PRZYKŁADOWE ZADANIA INDYWIDUALNEJ PRACY UCZNIA

Imię i nazwisko.....

Karta nr 1

Z podanych wyrazów ułóż zdanie w taki sposób, aby było poprawne.

Tomek

ciekawym

oglądać

film

układać

Karolina

książki

półka

na

papierki

zbierać

dzieci

klasa

w

Podziel wyrazy na sylaby, głoski i litery. Wypisz samogłoski. Uzupełnij tabelę.

Wyraz	Liczba sylab	Liczba głosek	Liczba liter	samogłoski
rozpoczęcie				
szkolnego				
roku				
nowego				
tornister				
pędzelki				
zeszyty				

Wpisz w okienko brakujące litery **b** lub **d**. Pokoloruj na czerwono okienka z samogłoskami.

c

e

u

l

a

k

r

o

k

o

y

l

y

m

a

m

a

u

a

p

o

m

i

o

r

a)

$$\begin{array}{l}
 \square = 9 \\
 \square = 6 \\
 6 + \square = 8 \\
 \square = 7 \\
 \square = 10
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 \square = 9 \\
 \square = 3 \\
 9 - \square = 5 \\
 \square = 1 \\
 \square = 4
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 \square = 2 \\
 \square = 6 \\
 10 - \square = 8 \\
 \square = 9 \\
 \square = 4
 \end{array}$$

b)

$$\triangle 3 \xrightarrow{+\square} \triangle 7$$

$$\square 1 \xrightarrow{+\square} \square 6$$

$$\bigcirc 0 \xrightarrow{+\square} \bigcirc 4$$

$$\bigcap 10 \xrightarrow{-\square} \bigcap 5$$

$$\bigcap 6 \xrightarrow{-\square} \bigcap 3$$

$$\parallel 8 \xrightarrow{-\square} \parallel 6$$

$$\diamond 0 \xrightarrow{-1} \diamond 7$$

$$\nabla \xrightarrow{-4} \nabla 5$$

$$\diamond \xrightarrow{-3} \diamond 6$$

c)

$$\begin{array}{c}
 6 \\
 \square + 5 \\
 1 + \square \\
 3 + \square \\
 \square + 2 \\
 2 + \square
 \end{array}$$

$$\begin{array}{c}
 7 \\
 \square + 0 \\
 \square + 4 \\
 1 + \square \\
 2 + \square \\
 \square + 4
 \end{array}$$

$$\begin{array}{c}
 2 \\
 5 - \square \\
 2 - \square \\
 6 - \square \\
 \square - 1 \\
 \square - 3
 \end{array}$$

$$\begin{array}{c}
 3 \\
 5 - \square \\
 \square - 1 \\
 \square - 4 \\
 9 - \square \\
 8 - \square
 \end{array}$$

Mnożenie po kawałku - ZESTAW 1

Imię: Data:

Przykład:

$$62 \cdot 8 = (60+2) \cdot 8 = 60 \cdot 8 + 2 \cdot 8 = 480 + 16 = 496$$

1. $38 \cdot 4 = (\dots + \dots) \cdot \dots = \dots$

2. $38 \cdot 6 = (\dots + \dots) \cdot \dots = \dots$

3. $77 \cdot 5 = (\dots + \dots) \cdot \dots = \dots$

4. $25 \cdot 4 = (\dots + \dots) \cdot \dots = \dots$

5. $34 \cdot 7 = (\dots + \dots) \cdot \dots = \dots$

6. $69 \cdot 9 = (\dots + \dots) \cdot \dots = \dots$

7. $61 \cdot 6 = (\dots + \dots) \cdot \dots = \dots$

8. $71 \cdot 4 = (\dots + \dots) \cdot \dots = \dots$

9. $47 \cdot 6 = (\dots + \dots) \cdot \dots = \dots$

10. $83 \cdot 4 = (\dots + \dots) \cdot \dots = \dots$

mala275.blogspot.com

Uzupełnij.

do.....e	do.....	(ni, ń)
ko.....e	ko.....	(ni, ń)
mi.....e	mi.....	(si, ó)
.....limak	odto	(si, ó)
.....astko	ma	(ci, ć)
tabę.....	tabę.....e	(dzi, dź)
gałę.....	gałę.....e	(zi, ź)
koś.....	koś.....	(ci, ć)
to.....	to.....e	(dzi, dź)
.....wierk	ano	(si, ó)
.....rebak	arno	(zi, ź)
dto.....	dto.....e	(ni, ń)
.....emno	goś.....	(ci, ć)
.....eń	nie.....wie.....	(dzi, dź)

MODUŁ III – Sesja I

QUIZ

1. Własnymi słowami zdefiniuj czym są kompetencje kluczowe.
2. Określ 3 kompetencje miękkie ważne z punktu widzenia współczesnego rynku pracy i zaproponuj sposób ich uczenia.
3. Opisz 3 kompetencje kluczowe które powinny być kształtowane w szkole.
4. Zaproponuj hierarchię wyzwań współczesnej edukacji.
5. Przedstaw związek między trendami w edukacji a metodami nauczania.
6. Scharakteryzuj społeczne trudności, z jakimi borykają się uczniowie
 - niepełnosprawni intelektualnie,
 - niepełnosprawni fizycznie,
 - z zaburzeniami ze spektrum autyzmu,
 - zagrożeni niedostosowaniem społecznym z zaburzeniami emocjonalno-społecznymi,
 - ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (dysleksja głęboka, dysleksja, dyskalkulia, dysgrafia, dysortografia),
 - nadpobudliwi psychoruchowo,
 - nieznający języka polskiego lub znających język polski na niewystarczającym poziomie
 - zdolni.
7. Deficyty uwagi, impulsywność, nadpobudliwość ruchowa to najbardziej charakterystyczne cechy zaburzenia, jakim jest...
8. Ponadprzeciętny poziom rozwoju psychofizycznego, połączony z ciekawością poznawczą i wysokim poziomem motywacji przejawiają uczniowie...
9. Nieposłuszeństwo wobec dorosłych, zachowania bierne, agresywne, wzmożona kłamiwość, wagarowanie, niepowodzenia w nauce to symptomy...
10. Jasno określony plan dnia, uprzedzanie o zmianach, jasność i jednoznaczność formułowanych przez nauczyciela komunikatów jest szczególnie przydatne w pracy z uczniem z zaburzeniami...
11. Sformułuj, jakie oczekiwania wobec nauczyciela wspomagającego może mieć nauczyciel przedmiotu i odwrotnie.
12. Omów zalety klasy integracyjnej.
13. Wymień formy pracy dydaktycznej z uczniami posiadającymi orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.
14. Scharakteryzuj etapy rozwoju klasy.
15. Wymień najważniejsze Twoim zdaniem zasady oceniania kształtującego.
16. Omów funkcje i cele integracji zespołu klasowego oraz integrowania się wychowawcy z zespołem klasowym.
17. Przedstaw zalety indywidualnej pracy ucznia.
18. Które ze znanych Ci metod aktywizujących proponujesz, by jak najlepiej motywować do udziału w zajęciach i nauki uczniów ze SPE.
19. Własnymi słowami zdefiniuj, czym jest motywacja.
20. Wskaż źródła motywacji zewnętrznej i wewnętrznej ucznia.

MODUŁ III – Sesja III

Metody i narzędzia służące podnoszeniu motywacji uczniów do nauki oraz brania aktywnego udziału w lekcji.

PRZYKŁADOWE SYSTEMY MOTYWUJĄCE

GRA O DOBRE ZACHOWANIE

ZASADY:

1. Prawidłowa pozycja siedząca:
 - oparte lub wyprostowane plecy,
 - stopy na podłodze,
 - głowa nie leży na stole,
 - ciało i głowa zwrócone w kierunku nauczyciela,
 - bez bujania się.
2. Porządek:
 - uporządkowane biurko i przestrzeń wokół,
 - na ławce od początku lekcji wyłącznie potrzebne materiały.
3. Aktywny udział w lekcji:
 - praca w ciszy,
 - wykonywanie poleceń niezwłocznie po ich usłyszeniu,
 - odpowiadanie na pytania nauczyciela,
 - zgłaszanie się i cierpliwe oczekiwanie na zgodę, gdy chce się coś powiedzieć.
4. Kulturalny język:
 - nie wyzywam,
 - nie obrażam,
 - nie przeklinam,
 - nie wygłaszam zbędnych komentarzy.

Za przestrzeganie zasad grupy dostają punkty według następującej reguły:

- 3 punkty – grupa przez cały czas trwania lekcji przestrzegała zasadę,
- 2 punkty – grupa w większości sytuacji w czasie lekcji przestrzegała zasadę,
- 1 punkt – grupa wiele razy złamała zasadę.

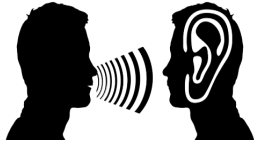
PULA NAGRÓD DO WYBORU:

1. Zwycięska grupa proponuje w danym tygodniu sposób spędzania długiej przerwy:
 - podwórko,
 - boisko,
 - wypoczynek,
 - czytelnia,
 - stołówka,
 - wspólne gry i zabawy.
2. Zwycięska grupa proponuje dodatkową aktywność pozalekcyjną:
 - klasowe kino,
 - klasowy piknik,
 - turniej gier planszowych,
 - turniej w ping-ponga,
 - spacer.
3. Zwycięska grupa zleca grupie przegranej tygodniowe zadanie:
 - zredagowanie rubryki klasowej gazetki,
 - napisanie zagadek lub ciekawostek do pudełek aktywności.
4. Zwycięska grupa może:
 - zgłosić nieprzygotowanie na wybranym przedmiocie w danym tygodniu.
5. Zwycięska grupa może:
 - zaproponować temat godziny wychowawczej.

**1 Prawidłowa
pozycja siedząca****2 Porządek i
przygotowanie****GRA O DOBRE ZACHOWANIE****3 Aktywny
udział w lekcji****4 Kulturalny język
i sprawowanie**

INDYWIDUALNY SYSTEM MOTYWACYJNY UCZNIA

ZASADY OBOWIĄZUJĄCE NA LEKCJACH W SZKOLE:

				
Lekcja trwa 45 min.	W czasie przerwy mam czas na przyjemności np. odpoczynek, słuchanie muzyki, chodzenie, śniadanie.	Jestem uważny i skoncentrowany na lekcji. Samodzielnie rozpoczynam wykonywanie poleceń.	Gdy skończę zadanie na lekcji mogę: – rysować bazgroły w swoim dodatkowym zeszyte, nie wolno mi tam zapisywać liter i cyfr, – poprosić o dodatkowe zadanie.	Proszę o przerwę, gdy jej potrzebuję.
Na lekcji pracuję w ciszy.	Mówię zwykłym tonem (nie mówię piskliwym głosem).	Wypowiadam się na temat. Nie używam nieadekwatnych sformułowań.	Zgłaszam się, gdy chcę coś powiedzieć lub o coś zapytać i czekam na pozwolenie.	Proszę spokojnie o pomoc, gdy jej potrzebuję.
				

INDYWIDUALNY SYSTEM MOTYWACYJNY UCZNIA – DZIENNA KARTA Z PUNKTAMI

Instrukcja dla nauczyciela:

Należy wpisać odpowiednią liczbę punktów za przestrzeganie poszczególnych zasad na koniec każdej lekcji wg zasady:

- 3 punkty – jeśli uczeń cały czas przestrzegał daną zasadę,
- 2 punkty – jeśli w większości sytuacji w czasie lekcji przestrzegał zasadę,
- 1 punkt – jeśli wiele razy złamał zasadę.

Imię i nazwisko ucznia

Dzień tygodnia

Data / /

Lekcja / zasada	Pracuję na lekcji w ciszy.	Mówię zwykłym tonem (nie mówię piskliwym głosem).	Słucham uważnie na lekcji i samodzielnie rozpaczynam wykonywanie poleczeń.	Wypowiadam się na temat. Nie używam nieadekwatnych sformułowań.	Zgłaszam się, gdy chcę coś powiedzieć i czekam na pozwolenie.	Gdy potrzebuję pomocy (czegoś nie wiem, nie rozumiem lub nie wiedzę na tablicy), proszę spokojnie o pomoc.
						
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
Suma punktów				Procent		

INDYWIDUALNY SYSTEM MOTYWACYJNY UCZNIA – KONTRAKT NA JAK NAJLEPSZE ZACHOWANIE W SZKOLE

Pod koniec każdej lekcji nauczyciel wspomagający lub nauczyciele prowadzący lekcję będą wpisywać na karcie punkty za moje zachowanie. Nauczyciel wpisze w tabelkę: – 3 punkty – jeżeli cały czas przestrzegałem daną zasadę, – 2 punkty – jeżeli w większości sytuacji w czasie lekcji przestrzegałem zasadę, – 1 punkt – jeżeli wiele razy złamałem zasadę. Jeśli nauczyciel zapomniatby wpisać punkty na karcie – powinienem podejść do nauczyciela i grzecznie go poprosić o wpisanie ich.	Za zbierane punkty będę otrzymywał wypłatę od rodziców: • Jeżeli zdobędę co najmniej 80% ze wszystkich możliwych punktów do zdobycia w danym tygodniu, to otrzymam w weekend nagrodę od rodziców. Mogę wybrać jedną z następujących nagród: ♦ wyjście do ulubionego sklepu (np. MediaMarkt) lub ulubionej galerii handlowej (np. Galeria Forum), ♦ wyjście do kina z rodzicami, ♦ wyjście do ulubionej restauracji (np. meksykańskiej), ♦ wyjście na lody, ♦ granie w ulubioną grę na Xbox. • Jeśli zdobędę mniej niż 80%, ale więcej niż 60% punktów, to otrzymam nagrodę pocieszenia od rodziców. Nagroda pocieszenia to np.: ♦ możliwość zdecydowania, co ma być na obiad bez negocjowania z rodzicami, ♦ domowe kino (możliwość wybrania filmu, zrobienia popcornu, wieczorny seans), ♦ figurki ulubionych postaci. • Jeśli zdobędę mniej niż 60% z wszystkich możliwych punktów do zdobycia w danym tygodniu, to nie otrzymam nagrody w weekend od rodziców. Ale w kolejnym tygodniu mogę się postarać bardziej i uzyskać nagrodę w następny weekend.	
Podpis ucznia	Podpis rodziców	Podpis nauczyciela

KLUCZ DO OCENY SYSTEMÓW

W skali od 1 do 6 oceń następujące wymiary stworzonego systemu:

1. Przejrzystość
2. Zrozumiałość
3. Dopasowanie do ucznia / zespołu klasowego
4. Atrakcyjność dla ucznia / zespołu klasowego
5. Możliwość realizacji

Projekt „Żuławska Szkoła Ćwiczeń”
jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

